PRIMII PAȘI ÎN INVESTIȚII

Investițiile la bursă pentru toți

2022-2023

Un ghid pentru cei care vor să facă primii pași pe bursă

„România crește cu fiecare companie. Cu fiecare român care alege să investească.” (BVB)

De ce am creat acest ghid?

„Investițiile la bursă pentru toți” e un material la care am lucrat încercând să înțeleg, personal, cum pot începe să investesc pe bursă. Ghidul e o colecție de informații relevante documentate în mod atent și structurate într-un mod cât mai simplu de înțeles și reprezintă o bază de pornire către dezvoltarea unei mai bune educații financiare.

Dacă aș fi avut eu însămi la îndemână un astfel de ghid, probabil aș fi început să investesc mai curând. Iar în investiții, regula de aur este: Cu cât începi mai devreme, cu atât mai bine! :)

Eva-Viorela Sfârlea

primii_pasi_in_investitii

Salut!

Eu sunt Viorela, îmi pare bine că citești aceste rânduri! În loc de introducere, îți voi spune câte ceva despre mine. M-am născut în Oradea, sunt consultant în domeniul dezvoltării urbane și m-am apropiat de domeniul investițiilor din 2016, însă am avut o abordare foarte conservatoare. Mai exact, am investit într-un fond de euro-obligațiuni administrat de banca unde aveam contul curent. Nu aveam la acel moment cunoștințele necesare și încrederea de a-mi plasa banii economisiți într-un alt fel de activ, iar ideea de a fi „investitor la bursă” mi se părea foarte departe de mine.

Această primă investiție m-a ajutat însă să înțeleg cum funcționează un fond de investiții și care sunt obligațiile fiscale pe care le am ca beneficiar al unor venituri non-salariale. După consultarea cu autoritățile fiscale, am depus prima declarație unică și am cerut toate clarificările de care aveam nevoie pentru acest lucru. În anii următori, lucrurile au devenit tot mai simple (acum totul se poate declara și plăti online), și, concomitent, am acumulat tot mai multe cunoștințe în domeniul educației financiare.

Deși am început să acumulez cunoștințe teoretice și mi-am creat chiar un cont demo pe o platformă a unui broker, nu îndrăzneam să investesc bani reali. Unul dintre motive era percepția platformei ca fiind foarte complicată și că este nevoie de cunoștințe avansate și de analize tehnice foarte detaliate înainte de a face o primă investiție.

Am început să investesc pe bursă în ianuarie 2022 și am înțeles că cel mai important este primul pas, și că este mult mai ușor de făcut decât credeam. În acest material vei regăsi câteva principii de bază privind investițiile la bursă, precum și exemple concrete. De asemenea, acest ghid oferă și informații privind declararea și impozitarea veniturilor, ce pot fi de folos și altor investitori, fie ei începători sau avansați.

Bine ai venit!

Disclaimer

1. Informațiile prezentate în acest ghid au un scop pur informativ și educativ în vederea înțelegerii cadrului general al veniturilor din investiții. În calitate de autoare a acestui ghid, îți prezint propria interpretare rezultată dintr-un proces personal de informare din diverse surse (website-uri, ghiduri, legislație relevantă. Informațiile prezentate pot fi modificate și sunt relevante pentru momentul publicării lor (2022). Pentru a beneficia de consultanță juridică, fiscală, financiară sau contabilă, îți recomand să iei legătura cu un consilier specializat în aceste domenii, autorizat să ofere aceste servicii.

2. Informațiile prezentate în acest ghid nu reprezintă recomandări de cumpărare, vânzare sau păstrare a unui anumit activ. Sunt menționate, cu titlu de exemplu, anumite companii, acțiuni ale unor companii listate sau ETF-uri, însă acestea nu reprezintă recomandări de cumpărare, vânzare sau păstrare a unui anumit activ, ci au exclusiv scopul de exemplificare, în vederea diferențierii între diverse tipuri de active.

3.E bine să știi că orice investiție vine cu un anumit grad de risc și există riscul de a pierde bani, așa că nu investi mai mult decât îți permiți să pierzi. Cu precădere, instrumentele financiare de tip CFD au un risc ridicat de pierdere a banilor, din cauza efectului de levier. Majoritatea investitorilor de tip retail pierd bani atunci când tranzacționează CFD-uri.

4. **Performanțele trecute nu reprezintă garanții ale performanțelor viitoare.** Recomandăm abordarea investițiilor în cunoștință de cauză, după o documentare personală prealabilă.

5. Responsabilitatea finală în ceea ce privește impozitarea și obligațiile fiscale îți revin ție, ca beneficiar al veniturilor și ești pe deplin răspunzător de calcularea, declararea și plata impozitului, precum și de interpretarea materialelor informative și a legislației fiscale care se aplică veniturilor din investiții.

CE VEI GĂSI ÎN ACEST GHID:

- Care este scopul acestui ghid?
- Cea mai de preț investiție: Educația financiară
  Care este rolul bursei și cum funcționează ea?
- 3 mituri despre investițiile la bursă
- 2023: Anul investițiilor
- De unde începe schimbarea? Principii-cheie
- Înainte de a investi
- Diversificarea riscurilor
- Depozitele bancare vs. investițiile la bursă
- Strategiile Buy-and-hold și DCA
- Dobânda compusă
- Alegerea brokerului (intermediarului)
- Ce tipuri de venituri poți obține de pe bursă?
-

  A. Venituri din transferul titlurilor de valoare
  Acțiuni și ETF-uri cu deținere
  Obligațiuni
  CFD-uri
  B. Venituri din dividende

- Noțiuni de bază pentru evaluarea companiilor
- Impozitarea veniturilor obținute la bursă
  De unde știi cât ai câștigat / pierdut într-un an fiscal?
  Cadrul general al impozitării veniturilor din investiții
  Cum îți poți optimiza impozitul?
  Depunerea Declarației Unice (exemplu)
  Resurse în plus despre impozitarea veniturilor

Care este scopul acestui ghid?

Acest ghid are un scop simplu: să ajute cât mai mulți români să înțeleagă cadrul general al investițiilor pe bursă și să facă primul pas în acest domeniu.

În condițiile unei inflații care ne afectează tot mai mult puterea de cumpărare, diversificarea modalităților de economisire și de investiții va fi din ce în ce mai necesară pentru a limita efectele negative ale acestui context economic.

Multe persoane renunță însă la ideea de a își crea un portofoliu de investiții la bursă din simplul motiv al lipsei de informații privind acest domeniu și pașii concreți ce trebuie realizați. Alții au început să investească în diverse instrumente financiare, însă nu au o strategie pe care să o urmărească și sunt tentați să vândă în pierdere din teama de a nu pierde și mai mulți bani, atunci când activele lor intră pe un trend descendent.

Mergând dincolo de provocările de azi, mesajul e simplu: **educația financiară este cea mai de preț investiție pe care o putem face, cu efecte pozitive atât asupra bugetului personal, cât și asupra economiei naționale**. Practic, investind în companii listate dintr-o anumită țară, asigurăm capital de dezvoltare acestora, care la rândul lor, contribuie direct către economia națională. Iar odată cu dezvoltarea lor, devenim parte din povestea de succes și beneficiem direct de creșterea valorii acțiunilor emise de acea companie, contribuind și noi direct la creșterea economică a țării în care trăim. E un scenariu în care toți avem de câștigat.

Într-un an 2022 care ne-a adus o rată a inflației de două cifre, investițiile la bursă pot fi o modalitate de a limita impactul acesteia și devalorizarea economiilor, dar și de a ne asigura **stabilitatea financiară pe termen lung**. Abordarea propusă de acest ghid este cea a investițiilor diversificate, pe termen lung, care au devenit tot mai accesibile și sunt ușor de adoptat de către investitorii începători.

Sperăm ca ghidul să vă trezească interesul privind investițiile și să îl dați mai departe, contribuind la creșterea nivelului general al cunoștințelor privind investițiile pe bursă și la bunăstarea românilor pe termen lung.

Care este scopul acestui ghid?

Deși la început, domeniul investițiilor poate să te intimideze, vei vedea că odată ce începi să te familiarizezi cu opțiunile pe care le ai și cu platformele brokerilor, lucrurile vor fi tot mai simple și vei avea tot mai multă încredere. Ca investitor, ești, de asemenea, responsabil pentru declararea veniturilor pe care le obții, și chiar și a pierderilor. În acest ghid, vei găsi și toate informațiile de bază privind impozitarea veniturilor din investiții, valabile pentru 2022, și care sunt schimbările la care să te aștepți odată cu depunerea primei declarații unice, în 2023,ca urmare a modificării Codului Fiscal, ce favorizează și mai mult micii investitori.

Conținutul acestui ghid are scop pur educativ și urmărește introducerea unor noțiuni esențiale privind investițiile la bursă. De cele mai multe ori, diferența dintre intenție și acțiune rezidă în decizia de a te consulta direct cu un specialist în investiții sau fiscalitate.

Cea mai de preț investiție: educația financiară

De ce ne e frică de bursă?

În mintea multora dintre români, investițiile la bursă sunt încă asociate cu scheme precum Caritas sau FNI, care au profitat de dorința oamenilor de a se îmbogăți peste noapte și au condus la pierderea banilor și a încrederii în instrumentele financiare.

În condițiile în care rata inflației în România a depășit în 2022 pragul de 15%, depozitele bancare nu sunt o opțiune de economisire eficientă pe termen lung. Cu toate acestea, cei mai mulți români preferă să își depună banii în bancă, mizând pe sentimentul de siguranță, sau chiar să îi țină sub forma cash. În condițiile unei inflații tot mai mari, această dorință de siguranță conduce, în schimb, la devalorizarea banilor.

Lipsa **educației financiare** este cauza principală care ne ține departe de domeniul investițiilor la bursă, pierzând astfel potențialul de a ne crea o bază financiară solidă și de a înțelege că ea se clădește în timp.

În medie, conform Studiului S&P Global FinLit din 2014, mai mult de jumătate (52%) dintre europeni au cunoștințe financiare. Nivelul educației financiare variază în UE de la 22% în România la peste 65% în Danemarca, Germania, Olanda și Suedia. Da, ai citit bine. **România a ocupat ultimul loc în Uniunea Europeană la capitolul educație financiară.**

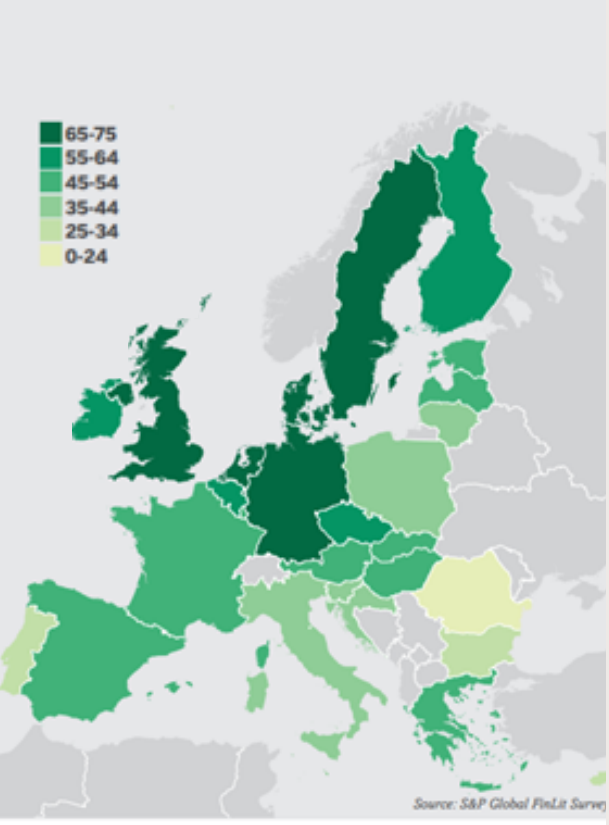

Sursa: S&P Global FinLit Survey

Studiul S&P Global FinLit a măsurat cunoștințele cetățenilor privind patru concepte de bază pentru luarea deciziilor financiare: dobândă, inflație, diversificarea riscurilor și dobândă compusă.

Cui se adresează ghidul?

După cum ne indică statisticile BNR, r**omânii (exclusiv persoane fizice) aveau în luna august 2022 depozite bancare de peste 57 miliarde euro,** din care mai bine de jumătate, aproape 35 miliarde euro reprezintă depozite „la vedere" - care nu oferă nici măcar dobândă. Să ne gândim cum ar fi dacă măcar o parte din această sumă ar fi investită pe piața de capital - acesta fiind și rolul ei - să aducă împreună oamenii care dispun de o sumă de bani și companiile care au nevoie de acești bani pentru dezvoltare, recompensând investitorii cu o cotă-parte din rezultatele acestei dezvoltări. Este, așadar, o situație în care avem cu toții de câștigat - persoanele fizice, companiile și economia în general.

Pe de altă parte, foarte mulți români se confruntă cu dificultăți financiare, iar posibilitatea de a investi bani cade pe un plan secund - dacă poate fi măcar luată în considerare. În 2022, 1 din 3 salariați din România muncește pe salariul minim pe economie, adică 1.500 de lei net pe lună. Aproximativ 1.5 milioane de angajați se află în această situație, adică 30% din totalul salariaților. Aceasta este o realitate ce nu poate fi negată și necesită soluții sistemice. Acești români, cel mai adesea, nu își permit să economisească și să investească, reușind cu mare dificultate să își asigure cele necesare de la o lună la alta, însă ne dorim ca aceste informații să ajungă și la ei. Educația financiară este baza tuturor deciziilor financiare pe care le luăm, iar a cunoaște principiile de bază ale acesteia se poate dovedi util în contextul favorabil în care aceștia vor dispune de un venit care să le permită să facă economii, chiar și de 50-100 de lei lunar.

O mare parte dintre angajații actuali, chiar și cei cu salarii mai mari, nu au un plan cu bătaie lungă se bazează pe sistemul național de pensii pentru a le asigura traiul odată ce nu mai sunt activi pe piața muncii. Investițiile la bursă pe termen lung, începute din timp, au în spate o atitudine proactivă față de propria bunăstare, astfel încât la vârsta pensionării să ne putem bucura de o situație economică bună și să nu depindem în totalitate de un sistem public de pensii care, în contextul unui declin demografic pronunțat, nu va putea fi sustenabil.

Acest ghid se adresează, deci, tuturor, și sperăm să contribuie la creșterea interesului pentru investiții responsabile și la creșterea nivelului de educație financiară în România.

Care este rolul bursei și cum funcționează ea?

Piața de capital există pentru un scop simplu: companiile strâng bani de la investitori pentru a își finanța dezvoltarea afacerii. În acest scop, oferă spre vânzare acțiuni pe care investitorii privați le pot cumpăra.

Sursa: BVB

Ce factori determină prețul unei acțiuni?
În general, prețul unei acțiuni reflectă ceea e investitorii apreciază că valorează. Mai concret, prețul acțiunilor este determinat de mecanismul cererii și ofertei. Dacă există mai mulți oameni dispuși să investească într-un activ decât cei care doresc să îl vândă, prețul acțiunii va crește. Pe de altă parte, dacă sunt mai mulți cei care vor să vândă, prețul va scădea.

Pe scurt: dacă cererea este ridicată, dar oferta scăzută, prețul crește. Dacă cererea e scăzută, iar oferta ridicată, prețul scade.

Ce determină investitorii să cumpere sau să vândă un activ?
Am văzut că mecanismul cererii și ofertei funcționează pe baza deciziilor investitorilor. În general, sunt patru factori care influențează decizia de a cumpăra sau de a vinde, și, în consecință, prețul acțiunilor:

- Știri despre economia globală (când economia globală este în creștere, și piața bursieră tinde să crească, și invers)
- Știri din sector (probleme, incertitudini care afectează un anumit sector)
- Știri despre companie (calitatea managementului, performanțe, relații publice etc.)
- Psihologia investitorului (investitorii tind să își confirme aprecierile unii altora în ceea ce privește evoluția unui activ și de multe ori, sunt influențați de deciziile altor investitori de a vinde sau de a cumpăra.)

3 Mituri despre investiţiile la bursă

#1 Este foarte complicat să investeşti la bursă şi ai nevoie de cunoştinţe avansate

Acesta e unul din miturile care ne determină pe mulţi să rămânem departe de acest domeniu. În parte, reprezentarea în media, este a unor experţi, de regulă bărbaţi, care analizează în mod continuu pieţele, companiile si tot felul de grafice complicate - adică doar o anumită parte a ceea ce înseamnă a fi „investitor la bursă". Poţi începe să investeşti fără să cunoşti în detaliu piaţa bursieră, investind în ETF-uri, spre exemplu, care asigură o diversificare ridicată şi un risc mai scăzut. Astfel, vei putea beneficia de creşterea pieţei bursiere, care, istoric, a fost de până la 10%. Platformele brokerilor au devenit, între timp, mult mai prietenoase şi cu puţină îndrumare, vei putea cumpăra primul activ.

#2 **Trebuie să ai o sumă mare de bani pentru a începe să investeşti**

Deşi în trecut, investiţiile la bursă erau rezervate persoanelor cu un capital mare disponibil, astăzi investiţiile la bursă încep de la sume cât se poate de mici - în cazul celor mai mulţi brokeri, nu există o sumă minimă pentru deschiderea unui cont de investiţii. Desigur, cu cât investim mai mult, cu atât mai mult putem câştiga, dar şi o investiţie mică este preferabilă faţă de a nu investi deloc. Odată cu creşterea veniturilor sau îmbunătăţirii situaţiei financiare prin adoptarea unor strategii de economisire, vom putea creşte sumele investite.

#3 **Investiţiile sunt foarte riscante**

Acest mit are reverberaţii profunde în societate şi din cauza unor scheme frauduloase care au generat pierderea încrederii oamenilor în investiţii. Trebuie precizat că investiţiile prin brokeri autorizaţi şi evitarea promisiunilor de îmbogăţire rapidă stau la baza unei abordări responsabile a finanţelor personale. Desigur, şi investiţiile la bursă comportă riscuri - un risc mai mare, investind într-o companie promiţătoare, echivalând cu un posibil câştig mai mare, dacă acea companie se dezvoltă conform aşteptărilor, dar şi o pierdere mai mare, dacă se întâmplă să nu livreze rezultate. Regula de aur este diversificarea (iar fondurile ETF de tip indice asigură acest lucru), precum şi să nu investim mai mult decât ne permitem să pierdem (cel puţin pe termen scurt, ca urmare a fluctuaţiilor pieţei).

2023: Anul investițiilor

O veste bună pentru persoanele fizice interesate să investească pe bursă este votarea în aprilie 2022 a unui proiect legislativ de modificare a Codului Fiscal.

Investițiile la bursă vor deveni și mai accesibile începând din 2023, contribuind în același timp la îmbunătățirea perspectivelor economice ale României prin facilitarea accesului companiilor românești la finanțare, dezvoltarea pieței de capital locale și creșterea gradului de colectare a taxelor din câștigurile de capital.

Începând din 2023, impozitarea veniturilor obținute de persoanele fizice din transferul titlurilor de valoare prin intermediul **brokerilor înregistrați fiscal în România** se va simplifica foarte mult și **cota de impozitare se va reduce de la 10% la 1-3%,** în funcție de durata deținerii activelor.

Legea se va aplica începând cu 1 ianuarie 2023 și, conform inițiatorilor, scopul este simplificarea regimului de impozitare și crearea unui mediu fiscal care **să încurajeze persoanele fizice să investească pe piața de capital românească, precum și să faciliteze accesul companiilor românești la finanțare.**
Creșterea numărului de investitori individuali ar urma să determine maturizarea și dezvoltarea pieței de capital locale, alături de creșterea eficienței și a gradului de colectare la bugetul statului a taxelor din câștigurile de capital.
Legea introduce următoarele schimbări:

- implementarea unui sistem de reținere la sursă a impozitului pentru investitorii individuali pe piața bursieră românească
- reducerea impozitului de la 10% la 1% pentru investițiile pe o perioadă mai mare de un an
- reducerea impozitului de la 10% la 3% pentru veniturile din tranzacții realizate sub un an.
- pe de altă parte, pierderile nu vor mai fi declarate în vederea compensării cu câștigurile, pentru reducerea impozitului.

Se încurajează astfel deținerile pe termen mediu și lung, ceea ce asigură avantaje atât companiilor listate, cât și persoanelor fizice interesate de economisire.

Prevederile privind reținerea la sursă și reducerea impozitului se vor aplica, din 2023, **doar brokerilor înregistrați fiscal în România** (18 societăți de administrare a investițiilor și 23 de societăți de servicii de investiții financiare).

De unde începe schimbarea? Principii-cheie

Investește în propria educație financiară
Dacă ești la început și nu ai mai investit pe piața de capital, poți începe să citești definițiile unor concepte de bază din domeniul educației financiare și investițiilor – astăzi vei găsi foarte ușor resurse de calitate atât în limba română, cât și în engleză.

Extra tip: Site-ul Investopedia, un fel de wikipedia pentru investitori, este o sursă excelentă și cuprinzătoare unde poți căuta explicațiile termenilor specifici, în limba engleză, dar vei găsi resurse valoroase și în română.

Aplică regula 50/30/20
Urmând regula 50/30/20 de administrare a bugetului personal, poți face primul pas către siguranța financiară. Aceasta presupune ca 50% din bugetul nostru să îl cheltuim pe nevoi curente, uzuale precum hrană, utilități etc, 30% pe ceea ce numim „dorințe", adică bunuri sau servicii ce nu sunt absolut necesare, dar ne aduc bucurie - de exemplu, o vacanță, o masă în oraș sau o haină frumoasă, iar restul de 20% să fie dedicat economisirii și, dacă e cazul, plății datoriilor în avans.

„Plătește-te pe tine întâi"
Aceasta este o expresie populară în domeniul finanțelor personale care se referă la direcționarea automată a unui procent dedicat economisirii în momentul în care încasezi salariul (înainte de a-i plăti pe alții, cumpărând bunuri și servicii de la ei).

Începe cu o strategie simplă de investiții
Dacă până de curând, mulți dintre noi asociam bursa cu oameni în costume care se agită în fața unor ecrane la un sediu fizic, opțiunile de a deveni investitori sunt astăzi la îndemâna oricui. Dacă dorești să îți asiguri un viitor stabil din punct de vedere financiar și adopți o strategie de investiții pe termen lung, e bine să știi de la început că **poți investi pe piața de capital fără să fie necesar să tranzacționezi zilnic sau să urmărești toate mișcările de pe bursă**. Odată ce înveți mai multe și dorești să devii un investitor activ, poți începe să faci și acest lucru.

Adoptând o strategie de investiții pe termen lung și investind în mod disciplinat lună de lună o anumită sumă pe durata a 10, 15, 20 de ani, vei beneficia de avantajul Strategiei DCA (Dollar Cost Averaging), precum și de cel al dobânzii compuse. Vom vorbi despre ele imediat.

Înainte de a investi

Se recomandă ca, înainte de a lua o decizie de a investi banii economisiți, să îndeplinești două condiții:

1. **Pe cât posibil, să nu ai datorii.** Este recomandat să îți acoperi, economisind lună de lună, datoriile (credite de consum, carduri de credit, etc), prin rambursare anticipată. Nu este vorba despre creditele pentru locuință, dci de acele credite pentru „consum", „nevoi personale" etc.
2. **Să economisești pentru a avea un fond de siguranță**, care să îți acopere costurile de trai pentru o perioadă de 3-6 luni, în cazul unor evenimente neprevăzute.

De asemenea, ar trebui să îți evaluezi **profilul de risc.** Vei găsi online resurse gratuite pentru a îți evalua acest nivel, însă cel mai probabil îl vei afla deja răspunzând la întrebarea „Pe o scară de la 1-4, care este toleranța ta față de riscul de a pierde bani?" Există o legătură strânsă între risc și randament - cu cât riscul asumat va fi mai mare, cu atât va crește și randamentul așteptat, însă nu toți investitorii răspund la fel sub impactul psihologic al fluctuațiilor din portofoliul lor.

Un exemplu de întrebare pe baza căreia îți poți evalua toleranța la risc este:

„Care dintre următoarele afirmații descrie cel mai corect filozofia ta de investiții?

1. nu pot accepta nicio fluctuație a investiției inițiale;
2. mă interesează în principal randamentele pe termen lung și nu sunt îngrijorat de scăderi pe termen scurt ale valorii investiției;
3. pot tolera unele creșteri și scăderi ale valorii investite pentru a atinge pe termen lung randamente ridicate;
4. pot accepta numai fluctuații minime și prefer să investesc în acțiuni cu risc și potențial de creștere scăzute." (Sursa: https://www.primet.ro/finante-personale-profil-al-riscului)

Peste 100.000 investitori la BVB în 2022

Tot mai mulți investitori fac pasul către investițiile la bursă - doar la Bursa de Valori București, în luna martie 2022 a avut loc o creștere de 24.3% a numărului de investitori față de aceeași lună a anului 2021. 17.000 de investitori noi s-au orientat către bursă, BVB depășind în august pragul de 100.000 de investitori, conform datelor Fondului de Compensare a Investitorilor (FCI).

Diversificarea riscurilor

Diversificarea se poate obține investind în fonduri de tip ETF (fonduri de tip indice, care urmăresc performanța unui indice și au în componență acțiuni diverse), respectiv investind în companii de mărimi diferite, din diferite sectoare și din diferite țări.

Alocarea pe active trebuie, de asemenea, aliniată profilului de risc al fiecărui investitor. De regulă, o expunere mare pe acțiuni individuale (ex. un portofoliu compus preponderent din acțiuni) va corespunde unui risc mai mare. În cazul unui risc moderat, portofoliul tău poate fi compus din **60% acțiuni (**atât individuale, cât și ETF-uri**), și 40% obligațiuni** (ex. titluri de stat, obligațiuni corporative). Riscul poate fi redus semnificativ investind in fonduri de tip indice (ETF), care asigură o diversificare prin componența lor.

La polul opus, CFD-urile („contracts for difference”) sunt instrumente cu un grad ridicat de risc, din cauza efectului de levier și nu sunt recomandate investitorilor începători sau celor cu un profil de risc mic sau moderat.

Aceste instrumente sunt detaliate în secțiunea „Ce tipuri de venituri poți obține de pe bursă?”.

Pentru a te familiariza cu factorii care determină scăderea valorii unui activ, mai jos regăsești două categorii principale de riscuri: **riscuri de piață** (afectează toate companiile din piață - ex. recesiuni, războaie, pandemii, factori politici ș.a.), respectiv **riscuri legate de o anumită companie** (management, prețul achiziției materiei prime, competiție ș.a.)

Diversificarea riscurilor

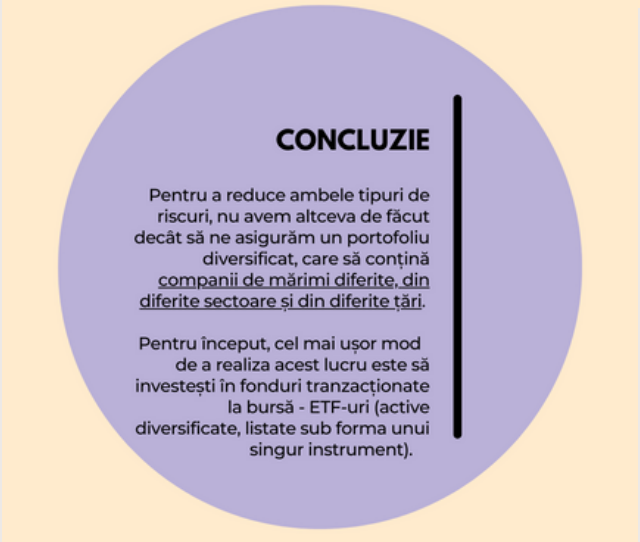

Depozite vs. investițiile la bursă

Unul dintre principalele motive pentru care tot mai mulți dintre noi devenim interesați de investițiile la bursă este rata tot mai mare a inflației, care depășește cu mult dobânda oferită de bănci la depozitele bancare. Astfel, banii din conturile de economii își pierd încet, dar sigur, valoarea.

Inflația poate fi definită, pe scurt, ca fiind rata medie cu care prețurile cresc. Concret, dacă astăzi poți cumpăra ceva cu 100 de lei, același lucru ar putea costa 115 lei in viitor, astfel că banii tăi își pierd din puterea de cumpărare.

Soluția pentru a a evita devalorizarea banilor pe termen mediu/lung? Investițiile la bursă.

Cu toate că și bursele au suferit o corecție importantă în acest an (S&P 500 a intrat în ceea ce se numește ***bear market*** - reflectând o scădere de peste 20% față de maximul recent), dacă investim pe termen lung și în mod diversificat, istoria ne arată că piața de capital și-a revenit după fiecare criză majoră (ex. 1929, 2000, 2008, 2020). Istoric, piața bursieră a avut o creștere anuală de 7-10%, luând în considerare inclusiv evenimentele negative majore precum bula dotcom din 2000, criza financiară din 2008 etc.

O comparație
Un scurt calcul ne arată că dacă am fi investit 1000 euro în urmă cu 10 ani, la o creștere medie a bursei globale de 8%, dobânda ar fi ajuns să valoreze mai mult decât principalul (suma investită), adică 1220 euro, datorită efectului dobânzii compuse. Astfel, totalul ar fi fost de **2220 euro.**

În schimb, dacă am fi păstrat cei 1000 euro într-un cont bancar cu o dobândă de 2%, suma totală după zece ani ar fi fost de **doar 1222 euro.** Luând în calcul inflația, am fi avut, de fapt, mai puțini bani decât am investit inițial.

Același principiu se aplică și pentru următorii 10-20-30 ani - și ține doar de noi să facem alegeri cât mai bine informate. Iar cu cât începem mai devreme să investim, cu atât mai bine.

Exemplul de mai sus are rol ilustrativ - mai jos, vom vedea de ce este mult mai eficient să investim sume mici, în mod constant, cumpărând active la prețuri variate, și minimizând riscul de a investi o sumă mare la un preț ridicat, deodată.

Strategii de investiții

Buy-and-hold

Experții în investiții, inclusiv Warren Buffett și Benjamin Graham spun că cea mai bună modalitate de a îți construi averea este păstrarea investițiilor pe termen lung, o strategie de investiții numită *buy-and-hold*. Există un motiv simplu pentru care strategia *buy and hold* funcționează. Deși este probabil ca valoarea activelor (acțiuni, ETF-uri) să crească și să scadă cu timpul, în funcție de fluctuațiile din piață, păstrarea lor pentru o perioadă lungă de timp ajută la egalizarea acestor suișuri și coborâșuri.

DCA (Dollar Cost Averaging)

Această abordare este aliniată strategiei *buy-and-hold*, ca principiu, având ca scop protejarea investițiilor de fluctuațiile majore ale prețurilor. „Dollar Cost Averaging” este o strategie de investiții care presupune **să cumperi active de valori egale, la intervale regulate**, astfel că indiferent de prețul la care cumperi (inevitabil vei cumpăra și la prețuri mai mari, dar și mai mici), per total vei avea un preț mediu foarte avantajos.
Spre deosebire de aplicarea acestei strategii, dacă investești o sumă mare deodată, te expui riscului de a cumpăra active la un preț mai mare, iar așteptând momentul perfect pentru a investi, vei aloca timp și efort în plus, fără garanția unui câștig cu mult mai mare, comparativ cu strategia de a investi regulat, la intervale fixe.

Un exemplu de strategie de investiții

Portofoliu cu risc moderat: **50% acțiuni / ETF-uri, 50% obligațiuni** (mai multe în capitolul dedicat acestora)

E necesar să decizi care e suma pe care o poți investi lunar, precum și alocarea pe active - poți modifica procentele alocate acțiunilor și obligațiunilor, în funcție de profilul tău de risc și să crești suma investită pe măsură ce dispui de un venit mai mare.

Însă cel mai important lucru este faptul că ai o strategie, fapt ce te va proteja de fluctuațiile de moment și de tentația de a vinde în momente de panică, știind că pe termen lung, istoria are mari șanse să se repete, iar activele tale să reia un trend ascendent.

Cât investim?
Suma lunară investită: 100 Euro
Lunar, investim 100 Euro în acțiuni, iar luna următoare 100 de euro în obligațiuni (sau câte jumătate din sumă în fiecare, în aceeași lună)

Când cumpărăm activele?
În aceeași zi din lună, indiferent de creșterile sau scăderile de pe piață, beneficiind de strategia DCA (Dollar Cost Averaging).

Când vindem activele?
În funcție de obiectivele setate, aplicând strategia Buy and Hold, vom păstra activele pe termen lung, preferabil peste 10 ani.

Strategia trebuie să includă și momentul în care ești pregătit să vinzi - când activul atinge un anumit nivel (*Stop loss / Take profit*), sau, în cazul investițiilor pe termen lung - vânzând o mică parte din portofoliu pentru a îți finanța cheltuielile lunare.

- Funcția ***Stop loss*** este utilizată în principal de către investitorii care tranzacționează des (*day traders*), pentru a automatiza vânzarea activelor atunci când ele coboară sub o anumită sumă sau cu peste un anumit procent. Dacă te-ai hotărât să investești pe termen lung, acest instrument este mai puțin relevant și nu este necesar să setezi stop loss.

- În mod similar, prin instrumentul ***Take profit*** se specifică un anumit preț peste prețul de cumpărare, astfel încât, dacă prețul unei acțiuni/ETF/obligațiuni etc. atinge această limită, se va declanșa automat o vânzare.

- **Pentru investitorii pe termen lung:** cele două funcții sunt mai puțin relevante, deoarece obiectivul este de a păstra activele și a profita de creșterea pieței bursiere pe o perioadă mai mare de timp - indiferent de fluctuațiile generate ca urmare a unor evenimente majore.

- *În paralel cu investițiile pe termen lung, putem să utilizăm funcțiile Stop loss / Take profit dacă ne dorim să tranzacționăm active mai des, pentru a limita riscul asociat acestei strategii.*

Poți ajunge să trăiești din investiții?

În funcție de valoarea portofoliului tău, există posibilitatea de a îți asigura traiul retrăgând o mică parte din bani. Recomandarea specialiștilor este de **4% pe an** din valoarea totală a portofoliului (**rata sigură de retragere - *safe withdrawal rate***). Suma totală necesară pentru a putea trăi din investiții și a fi independent financiar este estimată la minim **25 X cheltuielile anuale** așteptate.

Mai multe despre rata sigură de retragere aici: https://www.fidelity.com/viewpoints/retirement/how-long-will-savings-last

Dobânda compusă

Dobânda compusă este denumită și „dobânda la dobândă”, deoarece la suma inițială se va aplica dobânda simplă a primului an, după care și aceasta va acumula dobândă în anul următor. Dobânda reprezintă câștigul obținut din urma unei investiții - dacă în cazul depozitelor bancare este reprezentată de un procent fix, în cazul investițiilor la bursă ea va varia, sub forma randamentului unui activ.

De exemplu, investind o sumă de 100 euro într-un activ ce îți aduce un randament anual de 8%, la finalul anului vei avea 108 euro. La această sumă se va aplica dobânda în anul următor, și așa mai departe. Cu cât crești perioada de timp pentru care investești, cu atât efectul dobânzii compuse va fi mai puternic. Astfel, vei beneficia de o creștere exponențială a portofoliului pe termen lung (10, 15, +20 de ani).

Poți face un calcul al sumei finale pe care o vei obține investind o anumită sumă pe o perioadă anume de timp, cu un randament estimat de x%, folosind acest calculator: https://www.nerdwallet.com/banking/calculator/compound-interest-calculator.

În exemplul de mai jos, poți observa că investind 100 de euro în fiecare lună, timp de 15 ani, într-un activ cu un randament mediu ***estimat*** de 8% (pentru a estima va trebuie să faci niște analize și să iei o decizie asumată), valoarea dobânzii echivalează cu investiția efectivă în 2036 (cu mențiunea că se va aplica și un impozit pe câștiguri).

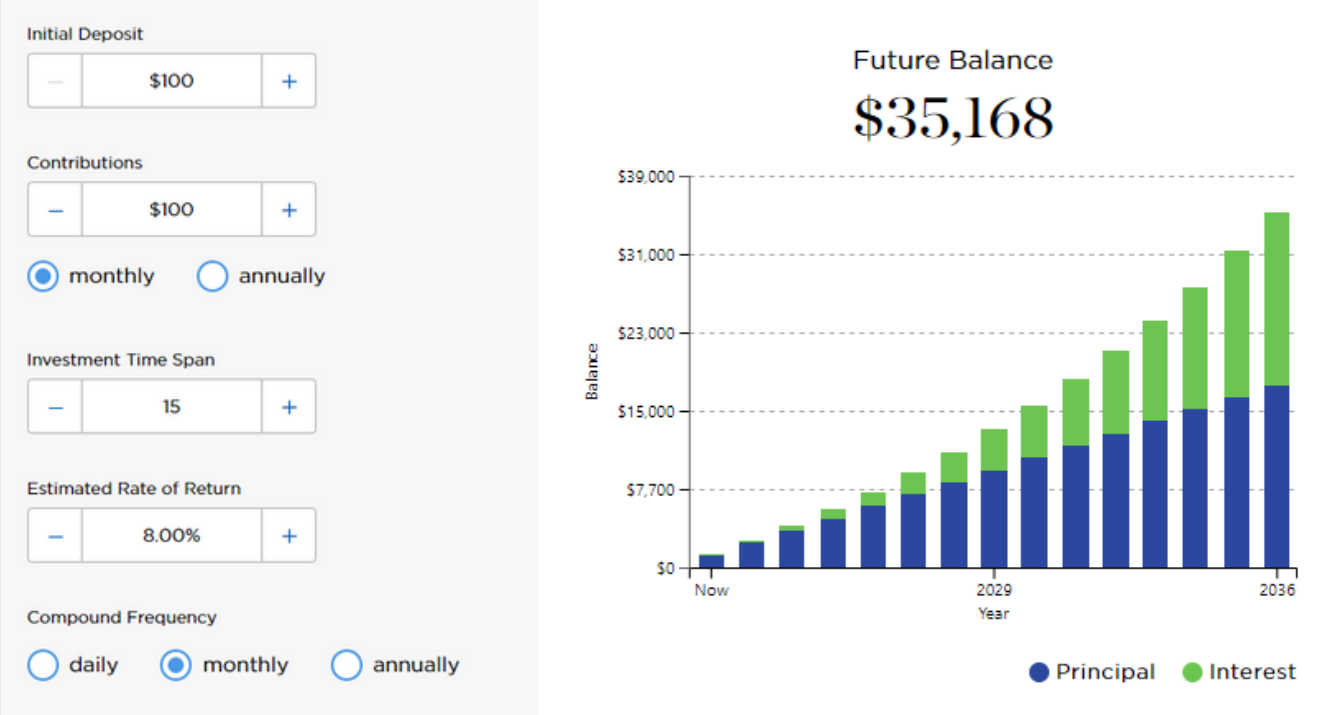

Sursa: www.nerdwallet.com

Alegerea brokerului (intermediarului)

Primul pas către investițiile la bursă constă în alegerea unui broker de încredere, fie că alegi să te orientezi către Bursa de Valori București, fie către alte burse din străinătate. Alegerea brokerului pentru **Bursa de Valori București** se poate face consultând lista oficială a intermediarilor, disponibilă aici (link: https://m.bvb.ro/Intermediaries/ListOfIntermediaries/GeneralIndex).

Exemple: Tradeville, BT Capital Partners s.a.

Pentru a avea acces la **bursele internaționale**, va trebui, de asemenea, să îți alegi un broker autorizat care să răspundă cât mai bine nevoilor tale. Unii brokeri oferă acces atât la BVB, cât și la bursele străine. Atunci când alegi un broker, trebuie să fii atent(ă) la un set de bază de criterii:

- să fie acreditat și supravegheat de o autoritate financiară (un broker autorizat va avea un număr de licență)
- comisionul de tranzacționare (nu ar trebui să depășească 1%)
- instrumentele financiare disponibile (consultarea ofertei – ex. ce acțiuni sau ETF-uri oferă - unii brokeri pot adăuga și active noi în oferta lor, la cerere)
- garantarea fondurilor în caz de faliment
- posibilitatea de a îți muta portofoliul la un alt broker, fără a vinde activele
- dacă oferă servicii de suport pentru clienți în limba română (prin telefon și e-mail)
- alte elemente precum suma minimă pe care o poți investi sau alte comisioane.

Exemple de brokeri: XTB, Tradeville, Interactive Brokers, Trading 212 s.a.

Alegerea brokerului (intermediarului)

Să verifici că **nu plăteşti mai mult de 1% comision** la un broker din valoarea investiției.

La deschiderea contului pe platforma brokerului, va trebuie să alegi valuta - poți să ai mai multe conturi, în **diferite valute** (ex. unul în EUR și unul în USD) pentru a avea acces la bursele internaționale, respectiv un cont în RON la același sau la un broker diferit pentru BVB.

Unii brokeri oferă posibilitatea creării unui **cont demo gratuit**, în care ai la dispoziție o sumă virtuală de bani pe care o poți investi. Poți profita de această oportunitate pentru a învăța cum depui un ordin de cumpărare, cum închizi o poziție sau cum citești un grafic, fără a-ți asuma un risc real. Mai mult, unii brokeri au și informații dedicate educației financiare integrate - precum XTB Trading Academy.

Extra tip: E de preferat ca moneda contului să fie aceeași cu cea a activului cumpărat, pentru a evita costurile de schimb valutar ale brokerului. Dacă ai un cont Revolut, poți face schimbul valutar în aplicație la o rată favorabilă. De asemenea, vei putea evita comisionul de transfer către contul brokerului dacă ai cont la aceeași bancă precum cea a brokerului.

Majoritatea brokerilor aplică o taxă de inactivitate dacă nu realizezi nicio tranzacție de deschidere sau închidere pentru mai mult de 12 luni, sau nu efectuezi nicio depunere în ultimele X luni (termenele pot varia de la broker la broker).

Ce tipuri de venituri poți obține de pe bursă?

Este esențial să înțelegem instrumentele în care investim. Din punct de vedere fiscal, veniturile obținute din investițiile pe bursă pot rezulta din două mari surse: ***transferul titlurilor de valoare și dividende****.*

Sursele veniturilor din transferul titlurilor de valoare pot fi:

- **acțiunile și ETF-urile cu deținere**
- **obligațiunile**
- **CFD-urile**

Vom detalia aceste surse de venit în cele ce urmează, urmate de o secțiune dedicată **dividendelor**.

A. VENITURI DIN TRANSFERUL TITLURILOR DE VALOARE

Acțiuni, ETF-uri, obligațiuni, CFD-uri

Acțiuni și ETF-uri cu deținere

Ce înseamnă „cu deținere”?

Înseamnă că ești proprietarul activului respectiv. Este recomandat să verifici cu brokerul dacă **poți să îți transferi activele (acțiuni, ETF-uri) pe o altă platformă fără a închide pozițiile deschise și fără a retrage fondurile**. Nu toți brokerii oferă această posibilitate, însă aceasta confirmă că ești proprietarul direct al activului respectiv.

Acțiunile și ETF-urile cu deținere sunt instrumente ale pieței organizate (OMI - Organized Market Instrument).

- **Acțiunea:** instrument financiar al pieței de capital; drept de proprietate asupra unei cote-părți dintr-o companie.
- **Exchange-Traded Funds:** fonduri tranzacționate la bursă (active diversificate, listate sub forma unui singur instrument) - Ex. S&P 500

Când vine vorba de investiții, managementul riscului este esențial. Toate investițiile sunt supuse unui anumit grad de risc, însă ceea ce putem face este să reducem riscul prin diversificare (de ex., prin ETF-uri).

Odată ce înțelegi acest domeniu și ai mai multă experiență, poți începe să investești și în acțiuni individuale (*stock picking*), fie ele cu acumulare sau cu distribuire de dividende.

Cu acumulare sau cu distribuire de dividende?

Atât acțiunile, cât și ETF-urile pot fi fie cu acumulare, fie cu distribuire de dividende. Vei vedea un simbol în dreptul lor (**Acc** / **Dist**).

Ce să aleg?

Dacă ești începător și dorești să începi să investești pe termen lung, investiția în **ETF-uri cu acumulare de dividende** este o opțiune potrivită. În acest mod, vei avea un portofoliu diversificat și nu vei plăti taxe de fiecare dată când se vor distribui dividende, acestea fiind practic reinvestite direct în acel activ.

ETF-uri de tip indice

ETF-urile au apărut în anii 90 și sunt unul din cele mai populare instrumente de investiții, datorită avantajelor pe care le oferă. Poți investi în ETF-uri care urmăresc un anumit indice (Ex. S&P 500, MSCI World) pentru a crește diversificarea portofoliului tău.

Ai posibilitatea de a **investi pasiv în fonduri de tip indice**, bazându-te pe diversificarea pe care o oferă, fără a urmări să depășești performanța acestuia prin tranzacționare activă, alegere de acțiuni (*stock picking*) sau identificarea momentului optim de a cumpăra sau a vinde active *(market timing*). Strategia de tip market timing e caracterizată de o frecvență ridicată a tranzacționării, cu intenția de a cumpăra mai ieftin și a vinde mai scump, pe termen scurt.

Managerii de investiții sunt plătiți pentru a genera profituri pentru portofoliile administrate care să depășească performanța indicilor, dar, în medie, **majoritatea nu o fac**.

ETF BET Patria-TradeVille este singurul ETF listat la Bursa de Valori Bucureşti și are ca obiectiv să replice structura indicelui principal BET. Fondul are investiții în cele mai importante 20 de companii de la BVB.

Astfel, e bine să reținem că **putem investi fără a petrece foarte mult timp studiind reacțiile pieței sau așteptând momentul perfect** pentru a cumpăra cât mai ieftin un activ, investind constant în ETF-uri care urmăresc indici.

Vei auzi, de altfel, de multe ori că „**time in the market beats market timing**" - perioada petrecută investind e mai importantă și îți poate aduce profituri mai mari decât încercarea de a identifica cel mai bun moment - inclusiv din punct de vedere al unor taxe mai reduse (ca urmare a unui număr redus de tranzacții). Și vei avea parte de și mai multă liniște în tot acest proces.

Indicii împart acțiunile în grupuri - ex.: cele mai mari companii dintr-o țară sau un sector. **ETF-urile de tip indice** urmăresc performanța unor astfel de indici, cei mai cunoscuți fiind: **S&P 500** (cele mai mari 500 de companii listate la bursă în SUA), **Dow Jones** (cele mai mari 30 de companii din SUA), **DAX** (cele mai mari 30 de companii de pe bursa de la Frankfurt), **FTSE 100** (cele mai mari 100 de companii de pe bursa de la Londra), **Nikkei 225** (cele mai mari 225 companii japoneze de la bursa de la Tokyo). Un exemplu de indice global este **MSCI World.**

Elemente-cheie ale unui ETF

ETF Provider - compania care oferă ETF-ul
Vei regăsi ETF-uri care urmăresc același indice, dar sunt oferite de companii diferite - numele companiei va apărea la început. Exemple:

- **iShares** este o companie subsidiară a BlackRock, cea mai mare companie de gestionare a investițiilor, cu sediul în New York. Are în oferta sa 372 de ETF-uri.
  - Ex.: **iShares Core S&P 500 UCITS ETF (Acc.) USD**
- **Vanguard** - companie ce oferă servicii de management al investițiilor și consultanță cu sediul in Malvern, Pennsylvania. Oferă 80 de ETF-uri.
  - Ex.: **Vanguard S&P 500 UCITS ETF (Dist.) USD**
- **Amundi** - companie subsidiară a Băncii Franceze Crédit Agricole, este unul dintre cei mai mari și mai competitivi furnizori de ETF din Europa. Are în ofertă peste 150 ETF-uri
  - Ex.: **Amundi MSCI World Energy UCITS ETF EUR**

Simbolul: Fiecare ETF are un simbol unic. De exemplu, iShares Core S&P 500 UCITS ETF (Acc.) USD are simbolul **CSPX**, și îl poți căuta pe platforma brokerului direct după acest simbol.

Acumulare/distribuire de dividende (Acc./Dist.): pentru a beneficia la maxim de efectul dobânzii compuse, se recomandă să optezi pentru ETF-uri cu acumulare.

Valuta: ex. EUR, USD

Rezidența fiscală a emitentului: în fișa ETF-ului, pe care o putem consulta pe platforma broker-ului, va apărea și țara de rezidență fiscală a emitentului acelui ETF.

Codul ISIN: acesta este un număr internațional de identificare de 12 caractere emis pentru valorile mobiliare.

Ce este „UCITS” - acronimul ce apare în numele unor ETF-uri?

- UCITS (Undertakings for the Collective Investment in Transferable Securities) se referă la un set de reguli adoptate la nivel european la care fondurile aderă, având ca obiectiv major asigurarea unui grad ridicat de reglementare a instrumentelor financiare și de protecție a investitorilor în întreaga Uniune Europeană. Fondurile UCITS pot fi cumpărate și vândute și în afara UE/

O resursă-cheie unde poți studia mai multe despre ETF-uri este https://www.justetf.com/.

S&P 500: evoluția istorică

Indicele bursier S&P 500 este realizat de compania Standard & Poor's și urmărește performanța acțiunilor a 500 de companii mari listate la bursele din Statele Unite. Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Tesla, Berkshire Hathaway, Meta au cea mai mare greutate în componența indicelui - cunoscute și ca acțiuni „blue chip" (acțiuni în companii foarte valoaroase, stabile financiar, cu reveniri istorice bune, o capitalizare de piață ridicată). Denumirea e împrumutată din jocurile de noroc, unde „blue chips" sunt jetoanele de valoare mare sau cele mai scumpe.

Berkshire Hathaway a urmărit datele S&P 500 încă din 1965. Conform datelor companiei, randamentul S&P 500 între 1965 și 2021 a fost de **10,5**% Graficul de mai jos arată evoluția indicelui chiar dinainte de această dată și principalele momente critice, ce au corespuns unor șocuri pe piața bursieră - precum crash-ul din 1930, criza economică din 2008 și inclusiv efectele pandemiei COVID-19, în 2020. Evoluția indicelui demonstrează însă reziliența în fața acestor șocuri, așa cum arată randamentul mediu.

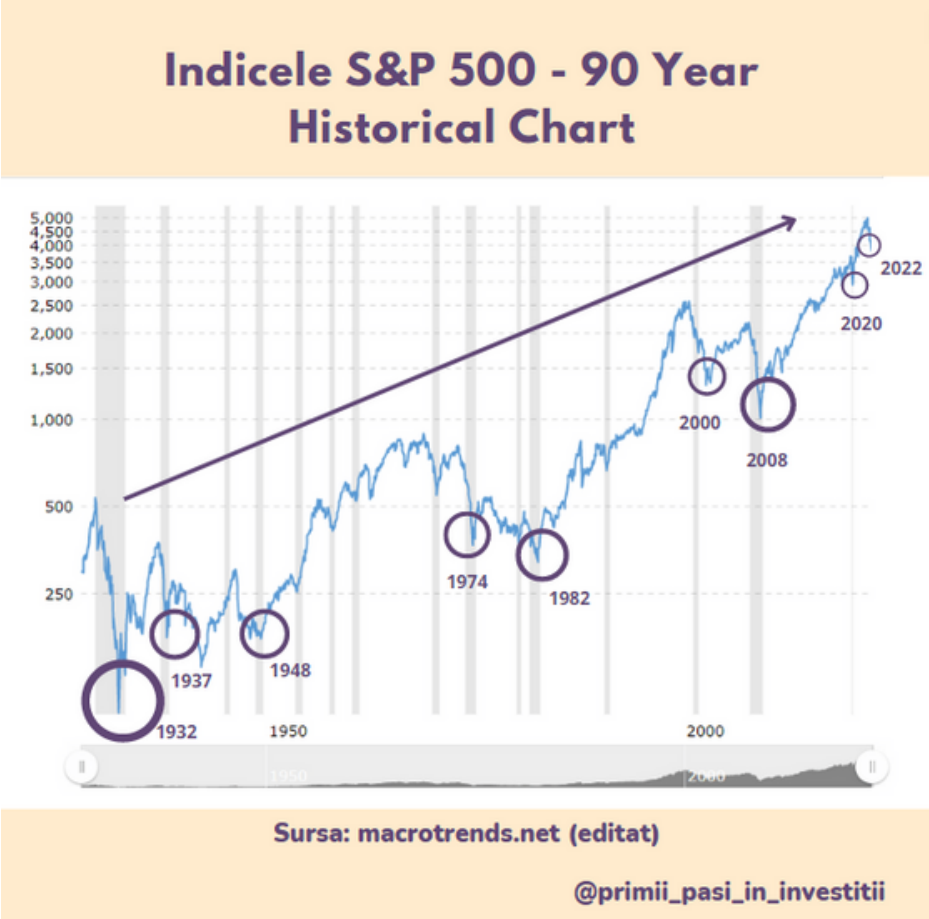

Performanțele (randamentele) nu trecute nu garantează câștigurile viitoare. Acestea ne pot oferi însă niște repere cu privire la dinamica pieței bursiere.

Scenariu: 1000 dolari investiți în ETF-ul de tip indice S&P 500, în 2012

Fără a face nimic altceva decât să păstrăm acești bani investiți, observăm că, datorită dobânzii compuse, suma aproape că se triplează în decurs de zece ani, cu o valoare totală a dobânzii de 1845 dolari.

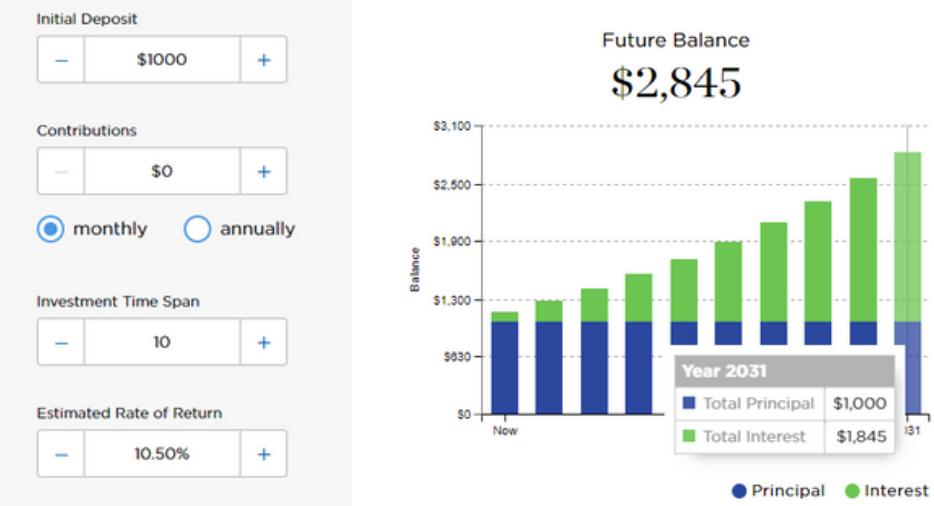

Sursa: https://www.nerdwallet.com/banking/calculator/compound-interest-calculator

S&P 500 - scenariu pe 20 de ani

Mergând mai departe în trecut și mărind suma investită, dacă ai fi investit **10.000 USD în S&P 500 la începutul anului 2001**, ai avea aproximativ **50.913,05 USD** la sfârșitul lui 2021 (optând pentru acumulare, și nu distribuire de dividende). Această sumă reflectă un randament mediu al investiției de 409,13% sau **8,06%** pe an.
Dacă ai fi aplicat strategia DCA (Dollar Cost Averaging), investind 10.000 dolari în decurs de 24 luni, în sume egale, în loc să investești această sumă deodată, ai dispune astăzi o sumă și mai mare, de **62.253,50 USD.** Această simulare se bazează pe datele istorice agregate pe site-ul officialdata.org, unde poți realiza astfel de simulări si pentru alte perioade, respectiv sume investite.

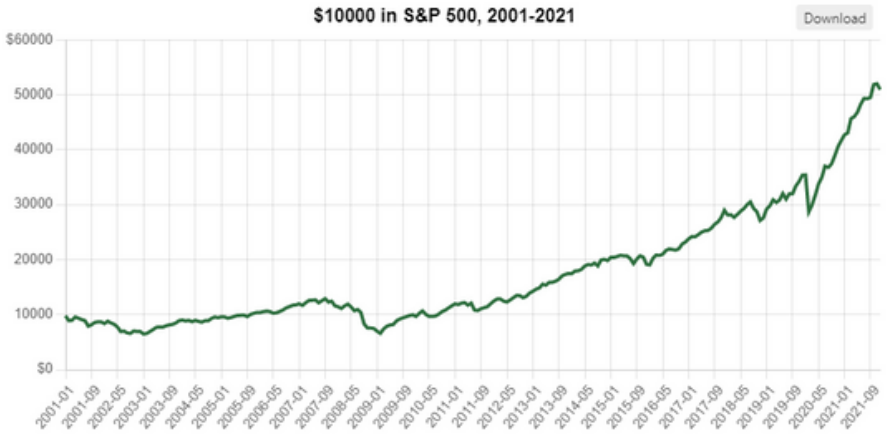

Sursa: https://www.officialdata.org/us/stocks/s-p-500/

Componența indicelui S&P 500

1. Apple (AAPL): 7.14%
2. Microsoft (MSFT): 6.1%
3. Amazon (AMZN): 3.8%
4. Tesla (TSLA): 2.5%
5. Alphabet Class A (GOOGL): 2.2%
6. Alphabet Class C (GOOG): 2.1%
7. NVIDIA Corporation (NVDA): 1.8%
8. Berkshire Hathaway Class B (BRK.B): 1.7%
9. Meta (META), formerly Facebook, Class A: 1.4%
10. UnitedHealth Group (UNH): 1.2%
11. Johnson & Johnson (JNJ): 1.2%
12. JPMorgan Chase (JPM): 1.0%
13. Visa Class A (V): 1.0%
14. Procter & Gamble (PG): 1.0%
15. Exxon Mobil (XOM): 0.90%
16. Home Depot (HD): 0.8%
17. Chevron Corporation (CVX): 0.80%
18. Mastercard Inc. Class A (MA): 0.8%
19. Bank of America (BAC): 0.8%
20. AbbVie Inc. (ABBV): 0.7%
21. Pfizer (PFE): 0.7%
22. Broadcom Inc. (AVGO): 0.7%
23. Costco (COST): 0.7%
24. Walt Disney (DIS): 0.7%
25. Coca-Cola Company (KO): 0.6%

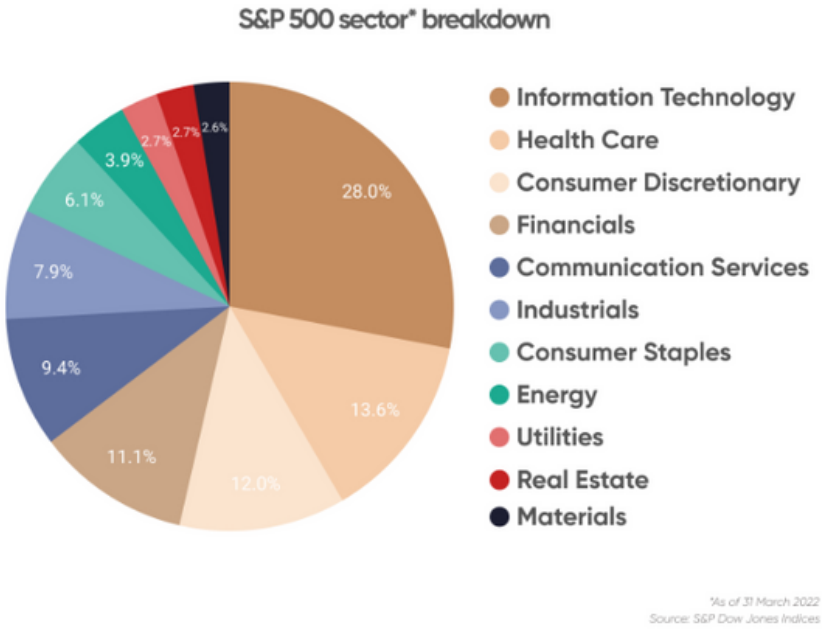

Stânga: Componența S&P 500 pe companii, aprilie 2022; Sursa: https://www.investopedia.com/ask/answers/08/find-stocks-in-sp500.asp
Dreapta: componența pe sectoare, martie 2022. Sursa: https://capital.com/nasdaq-100-vs-sp-500

Un ETF care urmareste indicele S&P 500 este **iShares Core S&P 500 UCITS ETF (Acc.) USD.** Poți citi mai multe detalii despre acest ETF aici: https://www.ishares.com/uk/individual/en/products/253743/ishares-sp-500-b-ucits-etf-acc-fund

MSCI World: evoluție istorică

O evoluție istorică similară se observă și în cadrul indicelui global **MSCI World** - întărind ideea că, istoric, acești indici ai pieței bursiere s-au dovedit a fi modalitatea optimă de investire a economiilor, reușind să depășească momente critice ale economiei globale.

MSCI este un acronim pentru Morgan Stanley Capital International - o firmă de cercetare a investițiilor care furnizează indici bursieri, analiza riscului de portofoliu și a performanței și instrumente de guvernanță investitorilor instituționali și fondurilor de investiții. Firma este cunoscută seria sa de indici bursieri, care sunt utilizați de multe fonduri mutuale și ETF-uri ca repere.

MSCI World Index: Acesta este indicele global al burselor dezvoltate, care urmărește performanța acțiunilor din 23 de piețe dezvoltate și include 1516 companii.

Un ETF care urmareste indicele MSCI World este **iShares Core MSCI World UCITS ETF.** Poți citi mai multe detalii despre acest ETF aici: https://www.ishares.com/uk/individual/en/products/251882/ishares-msci-world-ucits-etf-acc-fund?switchLocale=y&siteEntryPassthrough=true.

Componența indicelui MSCI World

TOP 10 CONSTITUENTS

	Float Adj Mkt Cap (USD Billions)	Index Wt. (%)	Sector
APPLE	2,565.74	5.06	Info Tech
MICROSOFT CORP	1,862.20	3.67	Info Tech
AMAZON.COM	1,161.11	2.29	Cons Discr
TESLA	726.35	1.43	Cons Discr
ALPHABET A	650.95	1.28	Comm Srvcs
ALPHABET C	620.14	1.22	Comm Srvcs
UNITEDHEALTH GROUP	488.64	0.96	Health Care
JOHNSON & JOHNSON	424.21	0.84	Health Care
EXXON MOBIL CORP	404.69	0.80	Energy
NVIDIA	377.35	0.74	Info Tech
Total	9,281.38	18.31	

SECTOR WEIGHTS

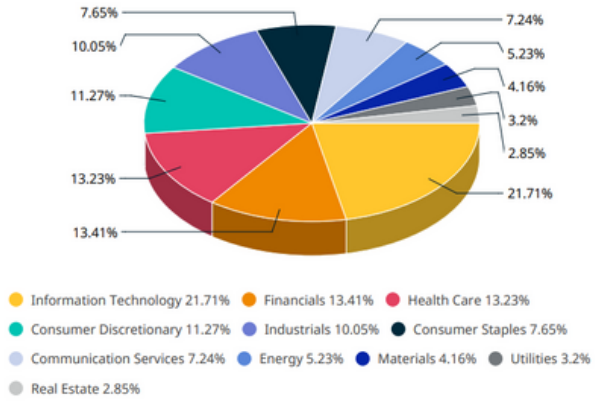

COUNTRY WEIGHTS

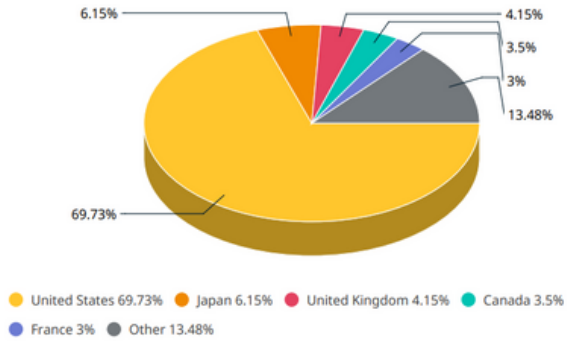

Componența indicelului MSCI World, August 2022. Sursa: https://www.msci.com/documents/10199/cad25553-6265-4a1b-9942-cb5be891015d

ETF BET PATRIA-TRADEVILLE

ETF BET Patria-Tradeville este un fond listat la Bursa de Valori București care urmărește indicele BET al BVB (Simbol: TVBETETF). Fondul investește în **cele mai tranzacționate 20 de companii de la Bursa de la București,** incluse in prezent in principalul indice al bursei, BET. Un avantaj major este că fondul reinvestește dividendele încasate de la companiile din portofoliu, iar aceste dividende sunt reflectate în performanțele sale.

Conform documentului de prezentare a fondului, acesta a avut performanțe de +10,30% în ultimele 12 luni până la 30.06.2022 +101,50% în ultimii 5 ani – perioada recomandată.

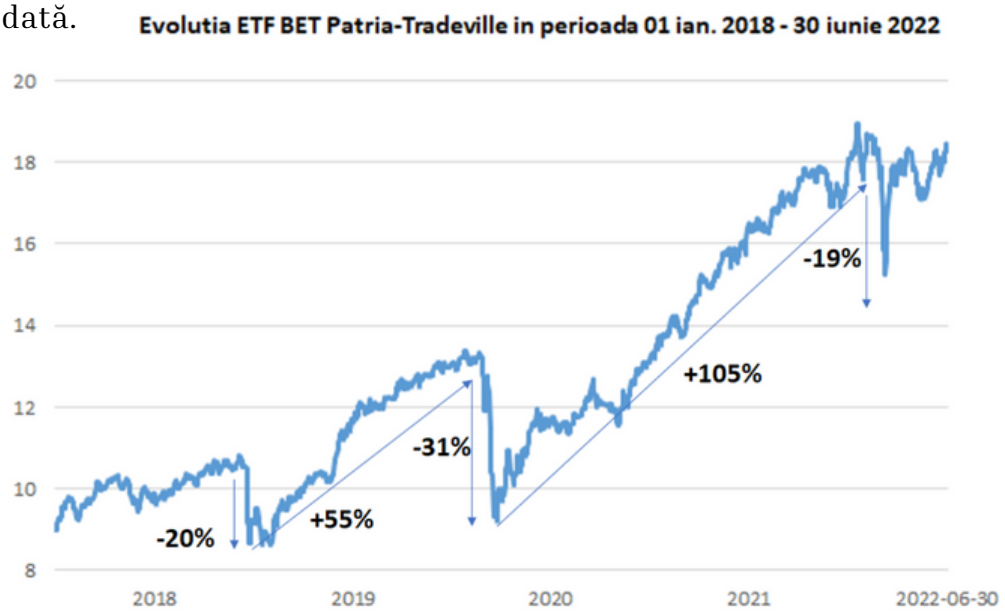

Sursa: https://www.patriafonduri.ro/d/863/prezentare-etf-bet-patria-tradeville.pdf

Astfel, investind în acest ETF, vei avea expunere pe piața românească, fără a fi nevoit să alegi separat acțiunile în care dorești să investești și fără a mai fi necesar să administrezi dividendele (vezi secțiunea dedicată veniturilor din dividende), acestea fiind reinvestite automat și contribuind la creșterea performanțelor fondului. Pentru a investi în acest fond, trebuie să îți creezi un cont la un broker (intermediar autorizat) -ex. Tradeville, BT Capital Partners sau a orice alt intermediar autorizat (lista acestora: https://bvb.ro/Intermediaries/ListOfIntermediaries/GeneralIndex).

Poți citi mai multe detalii despre ETF-ul românesc BET PATRIA-TRADEVILLE aici: https://www.patriafonduri.ro/fonduri/patria-etfbet și consultând documentele fondului: https://www.patriafonduri.ro/fonduri/patria-etfbet/documente . Documentul de prezentare oferă inclusiv informații despre cum funcționează și cum se poate investi concret în acest ETF.

Componența indicelui BET, replicat de ETF-ul BET PATRIA TRADEVILLE

Compozitie indice BET 22.09.2022

Afiseaza 10 inregistrari — Cauta

Simbol	Societate	Actiuni	Pret ref.	FF	FR	FC	Pondere (%)
FP	FONDUL PROPRIETATEA	6.412.196.967	1,8600	0,90	0,883000	1,000000	20,26
TLV	BANCA TRANSILVANIA S.A.	707.658.233	17,8800	1,00	0,721000	1,000000	19,50
SNP	OMV PETROM S.A.	56.644.108.335	0,4230	0,30	1,000000	1,080655	16,60
SNG	S.N.G.N. ROMGAZ S.A.	385.422.400	41,3500	0,30	1,000000	1,000000	10,22
BRD	BRD - GROUPE SOCIETE GENERALE S.A.	696.901.518	12,1200	0,40	1,000000	1,000000	7,22
SNN	S.N. NUCLEARELECTRICA S.A.	301.643.894	45,0000	0,20	1,000000	1,000000	5,80
M	MedLife S.A.	132.870.492	19,0200	0,70	1,000000	1,000000	3,78
DIGI	Digi Communications N.V.	100.000.000	33,8000	0,40	1,000000	1,000000	2,89
TGN	S.N.T.G.N. TRANSGAZ S.A.	11.773.844	219,0000	0,50	1,000000	1,000000	2,76
ONE	ONE UNITED PROPERTIES	2.777.113.940	1,1760	0,30	1,000000	1,000000	2,09
EL	SOCIETATEA ENERGETICA ELECTRICA S.A.	346.443.597	6,6400	0,40	1,000000	1,000000	1,97
TRP	TERAPLAST SA	2.179.000.358	0,5590	0,60	1,000000	1,000000	1,56
TEL	C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA	73.303.142	17,8000	0,40	1,000000	1,000000	1,12
TTS	TTS (TRANSPORT TRADE SERVICES)	60.000.000	10,4200	0,70	1,000000	1,000000	0,94
AQ	AQUILA PART PROD COM	1.200.002.400	0,6300	0,40	1,000000	1,000000	0,65
WINE	PURCARI WINERIES PUBLIC COMPANY LIMITED	40.117.500	9,0000	0,80	1,000000	1,000000	0,62
ALR	ALRO S.A.	713.779.135	1,3150	0,30	1,000000	1,000000	0,60
BVB	BURSA DE VALORI BUCURESTI SA	8.049.246	32,4000	1,00	1,000000	1,000000	0,56
COTE	CONPET SA	8.657.528	63,6000	0,40	1,000000	1,000000	0,47
SFG	Sphera Franchise Group	38.799.340	12,5500	0,40	1,000000	1,000000	0,42

Afisare 11 - 20 din 20 inregistrari — Inapoi 1 2 Inainte

FF = Factor Free Float FR = Factor Reprezentare FC = Factor Corectie Pret FL = Factor Lichiditate

Capitalizare indice: 46.792.571.623,85 RON Divizor indice: 4.183.447,5134

Sursa: https://bvb.ro/FinancialInstruments/Indices/IndicesProfiles.aspx?i=BET

Venituri din obligațiuni

Obligațiunile sunt, în esență, realizarea unui **împrumut între un creditor (deținător de obligațiuni) și un debitor (emitent).** Companiile sau guvernele emit obligațiuni pentru a se finanța și a avea resurse pentru dezvoltare, în cazul obligațiunilor corporative, respectiv acoperirea deficitelor bugetare sau diverse proiecte de infrastructură, așa cum este în cazul obligațiunilor guvernamentale.

Diferența principală față de acțiuni este că dacă în cazul acțiunilor, investitorul devine acționar, deținând o parte din compania emitentă, investitorul în obligațiuni este creditor (împrumută acea companie, fără a deține o parte din ea). Dacă deținătorii de acțiuni primesc dividende, deținătorii de obligațiuni vor primi dobândă sub forma unui cupon.

De ce sunt importante obligațiunile pentru un investitor?
Obligațiunile reprezintă o componentă importantă a portofoliului unui investitor cu un profil de risc moderat, **reducând volatilitatea** acestuia. Acestea sunt instrumente cu venit fix (este asigurat un cupon trimestrial, anual sau semi-anual) până când obligațiunea ajunge la maturitate (ex. 1,2,3, 10 ani), principalul investit se recuperează la scadență, dar pot fi vândute și înainte de scadență la prețul pieței altor investitori, iar deținătorii de obligațiuni sunt creditori, având astfel prioritate în recuperarea creanțelor, în cazul falimentului companiei respective.
De asemenea, **acțiunile și obligațiunile sunt instrumente complementare - istoric, atunci când acțiunile au scăzut, obligațiunile au crescut, și invers.**

Tipuri de obligațiuni:

- **Obligațiuni corporative** – emise de companii
- **Obligațiuni municipale** – emise de municipalități / consilii județene pentru finanțarea proiectelor de investiții
- **Obligațiuni suverane** – emise de guvernele statelor (**titluri de stat**)
- **Obligațiuni supra-naționale** – emise de bănci de dezvoltare al căror acționariat cuprinde mai multe state sau de către organisme financiare internaționale (ex. BERD, International Investment Bank)

Exemple de obligațiuni: titluri de stat din România (TEZAUR, FIDELIS), titluri de stat din alte țări dezvoltate/emergente, obligațiuni corporative din SUA, EU sau din țările emergente, etc. De asemenea, obligațiunile pot fi grupate în ETF-uri - ex: **Barclays Capital U.S. Aggregate Bond Index** - pe obligațiunile listate în SUA.

Venituri din tranzacții cu CFD-uri (contract for difference)

Acest tip de active sunt și cele mai riscante. Diferența față de acțiunile și ETF-urile cu deținere este că atunci când tranzacționezi CFD-uri, nu ești proprietarul activului, ci speculezi modificarea prețului său (de aici denumirea de „contract pentru diferență”

Ce este un CFD și cum îl recunoști?

CFD-urile sunt instrumente financiare derivate[1], prin care se poate specula creșterea sau scăderea prețurilor unor active. Spre deosebire de acțiunile și ETF-urile cu deținere, prin tranzacționarea CFD-urilor nu deții activul de bază (activul suport), ci pur și simplu speculezi modificarea prețului acestuia.

Atenție!

Instrumentele financiare de tip CFD au un risc ridicat de pierdere a banilor, din cauza efectului de levier. Majoritatea investitorilor de tip retail[2] pierd bani atunci când tranzacționează CFD-uri (cf. datelor XTB – 73%, eToro – 68%). De reținut că produsele cu levier sunt printre cele mai riscante.

Exemple: perechi valutare, mărfuri (petrol, aur, argint etc), acțiuni, indici (Dow Jones, NASDAQ etc), obligațiuni.

Dacă nu dorești să te expui riscului ridicat al CFD-urilor (aceasta e și abordarea mea personală, ca investitor începător, cu intenția de a investi pe termen lung), **e foarte important să te asiguri că investești într-un activ de bază și nu într-un CFD.** De exemplu, în cazul acțiunilor sau ETF-urilor de acest tip, vei observa în descrierea activului prescurtarea „CFD”.

*[1] „**Un instrument financiar derivat** este un contract de transfer al unui risc, a cărui valoare depinde de valoarea unui activ de bază” (BNR). Există trei categorii de titluri derivate: contractele Futures, contractele Options și CFD-urile.*

*[2] **Investitori retail** - persoane fizice sau juridice care cumpără și vând titluri pe contul lor și în nume propriu (Ghidul Investitorului de Retail, BVB).*

B. VENITURI DIN DIVIDENDE

(din România sau din străinătate)

Venituri din dividende

Companiile pot decide să plătească dividende acționarilor, împărțind astfel profitul realizat. Nu toate companiile plătesc dividende, preferând să reinvestească profitul.

Dacă investești într-o companie care plătește dividende, **cel mai mare avantaj este că vei primi plăți de dividende fără a fi nevoit să vinzi acțiunile.** Valoarea dividendelor pe care le primești va fi direct proporțională cu numărul de acțiuni pe care le deții în acea companie, la data distribuirii.

În funcție de obiectivele tale („income investor" sau „growth investor"), investițiile în acțiuni și ETF-uri care distribuie dividende pot fi mai mult sau mai puțin profitabile. Când primești un dividend, poți alege fie să retragi banii în numerar, fie să reinvestești dividendul și să cumperi mai multe acțiuni.
a. Un scenariu privind veniturile din dividendele este al celor care doresc să își asigure o sursă constantă de venit, care să le suplimenteze veniturile curente și care să acopere direct din cheltuieli.
b. În cazul în care dorești să reinvestești aceste câștiguri în aceeași companie sau ETF, e preferabil să cumperi acea acțiune/ETF în versiunea cu acumulare (simbolul Acc). Dacă acesta e reinvestit de către companie și nu vinzi activele, nu mai trebuie să declari venitul și să plătești impozit separat pentru el. Pe de altă parte, reinvestind acel dividend, vei avea mai multe acțiuni, ceea ce va face ca următorul dividend să fie mai mare.

Ex-data
Dacă decizi să cumperi o acțiune sau un ETF care distribuie dividende, data la care cumpărați activul este importantă. Pentru a beneficia de dividende, trebuie să fi deținut activul înainte de o zi stabilită, denumită „ex-data", care va decide dacă vei primi sau nu dividende în acel an sau acel trimestru. Aceasta este afișată în descrierea activului, pe care o poți consulta direct pe platforma brokerului, înainte de a îl cumpăra.

Dividend aristocrats
Acestea sunt companiile din indicele S&P 500 care au plătit și și-au majorat dividendele către acționari în fiecare an, în ultimii 25 de ani. Exemple: Procter & Gamble, 3M, Coca-Cola, and Johnson & Johnson etc. Lista completă pentru 2022: https://www.businessinsider.com/personal-finance/dividend-aristocrats

Noțiuni de bază pentru evaluarea companiilor

(P/E și EV/EBITDA)

Repere pentru evaluarea companiilor

Există o serie de indicatori pentru evaluarea companiilor - dacă te interesează să cumperi acțiuni individuale, te poți documenta cu privire la mai multe astfel de modele, pornind de la raporturile P/E și EV/EBITDA.

Raportul P/E (*Price per earnings ratio*)

Acesta este unul din instrumentele de evaluare a prețului acțiunilor, pentru a decide dacă acesta este sub- sau supra-evaluat și pentru a determina potențialul unui câștig viitor. Raportul P/E este calculat prin împărțirea prețului pe acțiune la câștigul pe acțiune al companiei. Dacă o companie are un P/E de 30, înseamnă că **acțiunile sale sunt tranzacționate la un multiplu de 30 x câștigurile sale.**

În ceea ce privește valoarea de piață a unui activ:

- Un P/E ridicat poate indica faptul că prețul unei acțiuni este mare, în raport cu cât câștigă de fapt compania și, prin urmare, poate fi supra-evaluată (acțiunile sunt scumpe)
- Pe de altă parte, un P/E scăzut ar putea însemna că prețul acțiunilor este mic. în raport cu câștigurile curente ale companiei, compania fiind sub-evaluată (acțiunile sunt ieftine)

Există însă și nuanțe, atunci când vorbim de evaluarea unui potențial câștig:

- Un multiplu mare poate indica faptul că investitorii sunt dispuși să plătească un preț mai mare, în baza unor așteptări de creștere pe viitor. Companiile care cresc mai repede decât media - ex. companiile de tehnologie, au de obicei o rată P/E mai mare.

Repere:

- Istoric, S&P 500 a avut un P/E mediu în jurul valorii de 15.
- De regulă, **acțiunile cu raporturi P/E sub 15** sunt considerate ieftine, în timp ce acțiunile ce depășesc un raport de 18 sunt considerate scumpe. Aceasta este doar o posibilitate, ce trebuie pusă în balanță cu valorile medii P/E ale industriei respective și sentimentul din piață cu privire la creșterea așteptată.
- O listă orientativă a valorilor medii P/E pe categorii de industrii: https://eqvista.com/price-to-earnings-pe-ratios-by-industry/

Raportul P/E (Price per earnings ratio)

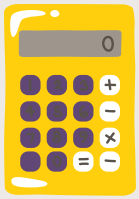

$$P/E = \frac{\text{(preț per acțiune)}}{\text{(profit net per acțiune)}}$$

Acest raport este deja calculat și disponibil pe platformele brokerilor, dar e important să te documentezi pentru a înțelege ce semnifică valoarea respectivă.

Raportul EV/EBITDA
(Enterprise value / Earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization)

Raportul dintre valoarea întreprinderii (EV) și câștigurile înainte de dobândă, impozite, depreciere și amortizare (EBITDA) variază în funcție de industrie. Este foarte important să reținem că atât P/E, cât și EV/EBITDA sunt cele mai relevante atunci când comparăm companii din aceeași industrie.

În mod similar cu raportul P/E, EV/EBITDA poate indica dacă o companie este sub- sau supra-evaluată, și este un instrument complementar raportului P/E. Conjugate, aceste două instrumente ne pot ajuta să luăm o decizie de investiții informată.

- **EV determină valoarea totală a firmei.** Se calculează astfel: capitalizare de piață + datorii - numerar și echivalente de numerar.
  - Capitalizarea de piață este valoarea totală a tuturor acțiunilor în circulație ale unei companii la prețul curent de piață.
- **EBITDA măsoară performanța financiară generală a unei firme.** Câștigul înainte de dobândă, impozite, depreciere și amortizare (EBITDA) este un indicator util pentru a evalua profitabilitatea unei companii. Se calculează astfel: dobânzi + impozite + amortizare +cheltuieli + venitul net al companiei.

Repere:

- EV/EBITDA pentru S&P 500 a variat, în ultimii ani, între 11 și 16. **O valoare EV/EBITDA sub 10** este de obicei interpretată ca fiind atractivă de către majoritatea investitorilor, indicând o posibilă sub-evaluare, deci un câștig potențial mai mare.
- O listă orientativă cu valorile EV/EBITDA, pe categorii de industrii: https://siblisresearch.com/data/ev-ebitda-multiple/ (2019-2021)
- Exemplu de calcul EV/EBITDA pentru Coca-Cola, 2020:
  - Coca-Cola's EV ($231.19 Billion) / Coca-Cola's EBITDA ($11.45 Billion) = **20.19**. Comparativ cu EV/EBITDA al S&P 500 de 14.20 și având în vedere reperul de mai sus (valoare mai mică de 10), se poate trage concluzia că acțiunile sunt supra-evaluate ca preț. Analiza completă: https://streetfins.com/a-beginners-guide-to-value-investing-ev-ebitda-ratio/

Raportul EV/EBITDA (Enterprise value / Earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization)

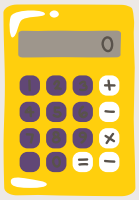

$$EV/EBITDA = \frac{\text{(capitalizare de piață + datorii - numerar și echivalente de numerar)}}{\text{(venitul net al companiei + dobânzi + impozite + amortizare + cheltuieli)}}$$

Acest raport este deja calculat și disponibil pe platformele brokerilor, dar e important să te documentezi pentru a înțelege ce semnifică valoarea respectivă.

Primii doi pași în investiții

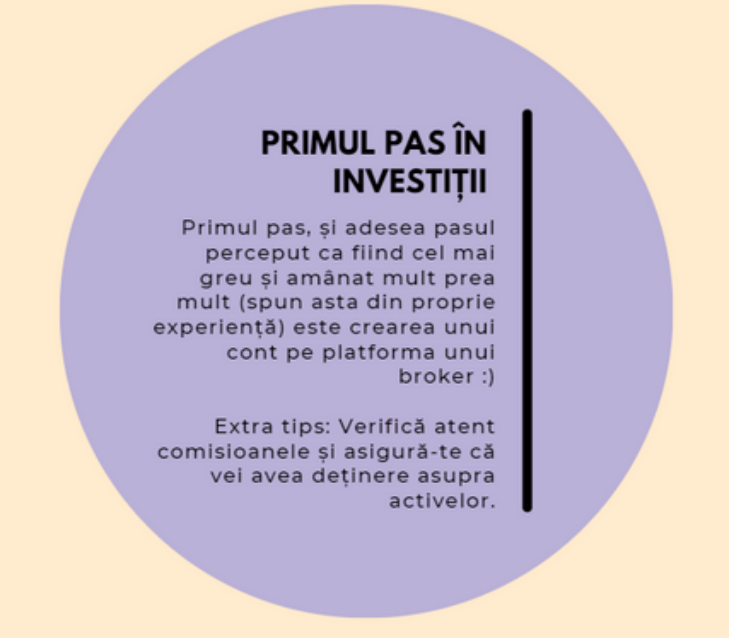

IM0POZITAREA VENITURILOR OBȚINUTE LA BURSĂ

(din România sau din străinătate)

De unde știi cât ai câștigat / pierdut într-un an fiscal?

Intermediarii (ex. brokerii) sunt obligați să pună la dispoziția clienților o fișă de portofoliu de unde reiese câștigul net/pierderea netă anuală.

De regulă, vei primi fișa de portofoliu în primele luni ale anului, pentru a te putea încadra în termenul de 25 mai pentru plată. În paralel, intermediarii depun și ei anual o declarație informativă privind totalul câștigurilor / pierderilor, pentru fiecare contribuabil, pentru anul anterior.

Dacă în fișa de portofoliu ai înregistrat pierdere, e important să știi că există posibilitatea de a o compensa cu un câștig, în anumite condiții descrise în secțiunea de mai jos.

Vei completa Declarația Unică doar dacă vinzi acțiunea sau ETF-ul (altfel, este ceea ce se numește „profit nerealizat").

Am vândut un activ dar nu am retras banii câștigați din cont. Plătesc impozit?

Da. Simpla închidere a poziției prin vânzare este un eveniment fiscal (cu înregistrarea unui câștig sau a unei pierderi), fără ca banii să fie retrași din contul brokerului.

Exemplu: ai investit 1000 RON într-un ETF/acțiune în 2022 și în 2025 valorează 1500 RON.

Dacă îl vinzi, vei avea:

- un profit realizat de 500 RON
- un impozit de 50 RON.

Impozitarea veniturilor obținute la bursă

România e considerată a fi una dintre cele mai avantajoase țări la nivelul impozitării veniturilor obținute din investiții la bursă 😊

Dacă te întrebi ce tipuri de venituri va trebui să declari dacă începi să investești pe bursă, răspunsul e simplu. Veniturile obținute din investițiile pe bursă pot rezulta din două mari surse: **transferul titlurilor de valoare și dividende.**

În caz că nu știai, România e considerată a fi una dintre cele mai avantajoase țări la nivelul impozitării veniturilor obținute din investiții la bursă. Investitorii sunt favorizați atât din punct de vedere al impozitării veniturilor obținute din vânzarea de active (transferul titlurilor de valoare), cât al impozitării veniturilor din dividende.

În acest moment, în România nu există o limită minimă pentru veniturile din investiții pe bursă pe care trebuie să le declarăm. Toate veniturile din orice altă sursă decât salariile trebuie declarate, prin Declarația Unică, depusă anual. Deoarece prima depunere poate părea destul de complicată, am creat și un scurt ghid pentru înregistrarea în Spațiul Privat Virtual ANAF și depunerea online a acesteia (*Depunerea Declarației Unice: step by step*).

VALIDEAZĂ FORMULARUL

ANAF

DECLARAȚIE UNICĂ
privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice

Anexa nr.1
212

Document care conține date cu caracter personal protejate de prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

Versiune: A1.0.0/ 05.01.2022 Suma de control:

FORMULAR NEVALIDAT

Semnatura electronica

A. DATE DE IDENTIFICARE A CONTRIBUABILULUI

A.1.Nume | A.2.Inițiala tatălui | A.3.Prenume | A.4.Cod de identificare fiscală (CNP/ NIF)

A.5.Adresa

A.6.Telefon | A.7.Fax | A.8.E-mail | A.9.Cont bancar (IBAN)

A.10.Nerezident | A.11.Țara de rezidență | A.12.Cod de identificare fiscală din străinătate

B. DATE PRIVIND SECȚIUNILE COMPLETATE *)

*) Bifați căsuța corespunzătoare secțiunii pe care doriți să o completați. Trebuie să bifați cel puțin o casuță!

CAPITOLUL I. DATE PRIVIND IMPOZITUL PE VENITURILE REALIZATE ȘI CONTRIBUȚIILE SOCIALE DATORATE

PENTRU ANUL 2021

Declarație rectificativă privind Capitolul I

SECȚIUNEA I.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din România

SUBSECȚIUNEA I.1.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli

SUBSECȚIUNEA I.1.2 Date privind impozitul pe veniturile din activități independente realizate din România, impuse pe bază de norme de venit în cazul contribuabililor care au început activitatea în luna decembrie a anului de impunere

SUBSECȚIUNEA I.1.3 Date privind impozitul pe veniturile din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe proprietate personală, impuse pe baza normelor de venit

SECȚIUNEA I.2: Date privind veniturile realizate din străinătate

SUBSECȚIUNEA I.2.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate

SUBSECȚIUNEA I.2.2 Date privind contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate pentru venituri asimilate salariilor pentru activitatea desfășurată în străinătate

SECȚIUNEA I.3 Date privind contribuția de asigurări sociale (CAS) și contribuția de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorate

SUBSECȚIUNEA I.3.1 Date privind contribuția de asigurări sociale(CAS) datorată

SUBSECȚIUNEA I.3.2 Date privind contribuția de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorată

SECȚIUNEA I.4 Stabilirea impozitului anual datorat pe venitul net anual impozabil realizat din activități independente și drepturi de proprietate intelectuală, impuse în sistem real

Salt la secțiune

Ce este CASS și în ce caz trebuie să plătesc?

Începem cu informațiile privind ***Contribuția pentru Asigurări Sociale de Sănătate,*** *deoarece aceasta se datorează în cazul în care obții venituri cumulate din orice sursă în afara salariilor de peste 12 salarii minime pe economie.*

Exemplu: Dacă ai realizat în 2021 venituri totale în afara salariilor în valoare de peste 30.600 lei, pe lângă impozit mai datorezi și o sumă fixă de 3060 de lei (CASS 10% aplicat la plafonul de 12 salarii minime brute din 2022).

Atenție: Dacă ești salariat, CASS se plătește de către angajator (10% din salariu), dar dacă obții și venituri non-salariale peste acest nivel va trebui să plătești CASS și separat pentru aceste venituri. **În acest caz, vei plăti CASS și dacă ești, în același timp, salariat.**

Care pot fi aceste venituri extra-salariale?
Venituri din transferul titlurilor de valoare, dividende, activități independente, drepturi de proprietate intelectuală, din asocieri cu persoane juridice, din cedarea folosinței bunurilor, din activități agricole, silvicultură și piscicultură și din alte surse.

Modificarea salariului minim pe economie se realizează anual, prin hotărâre de guvern.

Exemplu de calcul CASS - 2022

În 2022, salariul minim pe economie este de 2550 RON, așadar valoarea plafonului este de 2550 RON x 12 = 30.600 RON. Vei plăti CASS 10% din plafon, adică 3.060 RON, indiferent dacă venitul tău depășește cu un leu suma de 30.600 sau este de zece ori mai mare. Acesta este un avantaj major al sistemului de impozitare din România.

Extra tip: Dacă nu ești salariat, nu depășești plafonul, dar nici nu ești asigurat în sistemul de asigurări publice de sănătate și vrei să beneficiezi de acesta, poți opta să plătești CASS la nivelul de 10% din șase salarii minime pe economie, adică un total de **1530 lei** și dobândești calitatea de asigurat în sistemul de asigurări publice de sănătate. ANAF a elaborat un ghid dedicat acestui subiect al opțiunii voluntare de plată a CASS, pe care îl poți găsi la finalul acestui ghid (*Colecția întreagă de ghiduri ANAF*).

SINTEZĂ: CASS

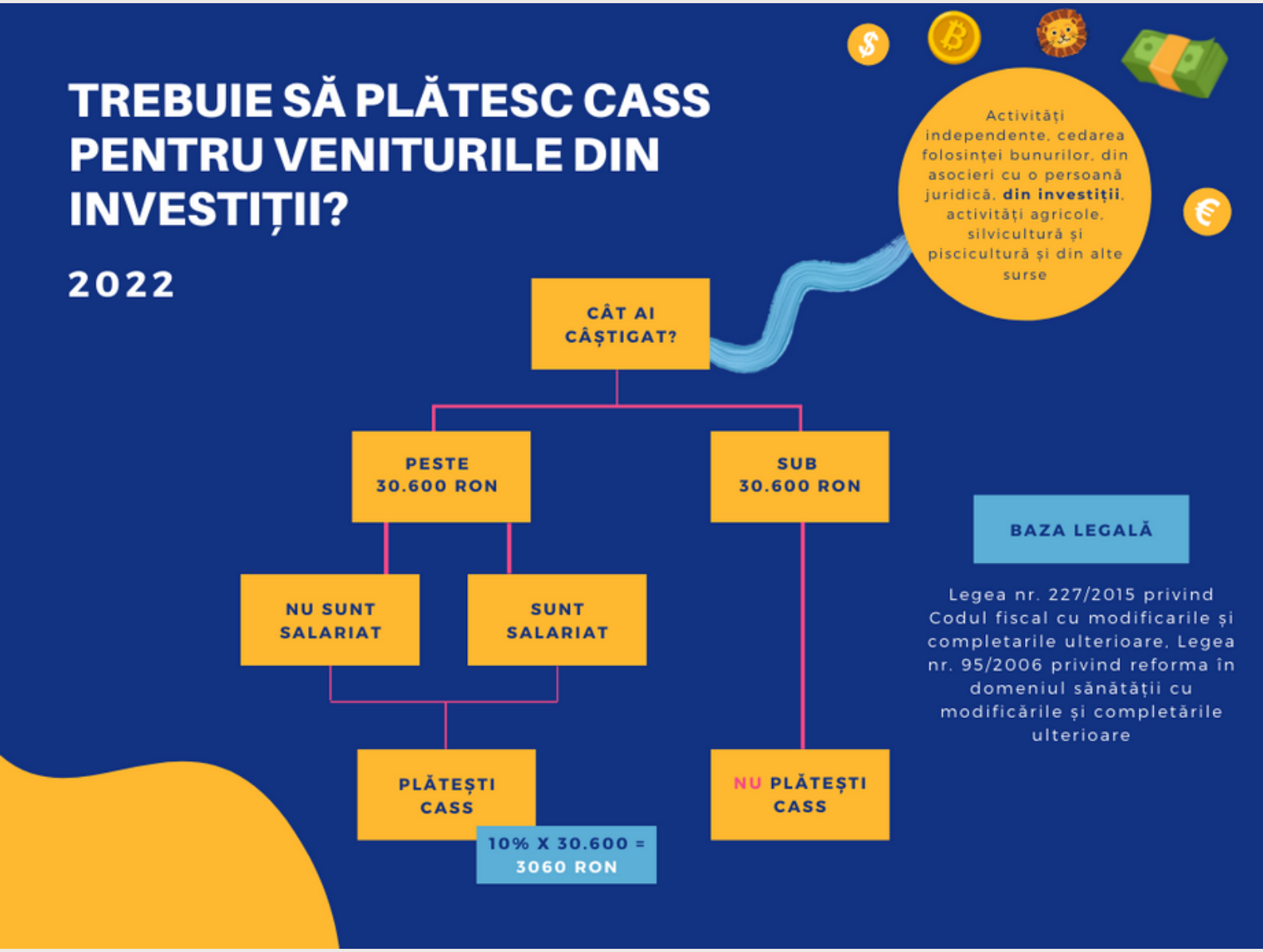

Veniturile din acțiuni și ETF-uri - cum le declarăm corect?

Câștigul de capital rezultat din vânzarea acțiunilor sau ETF-urilor se încadrează la câștiguri din transferul titlurilor de valoare, cota de impozitare fiind de 10%, aplicată câștigului net.

Câștigul net anual/pierderea netă anuală se determină ca diferența între câștigurile și pierderile înregistrate în cursul anului fiscal respectiv.

În cazul veniturilor din vânzarea activelor, se va plăti impozit 10% pe câștigul realizat în urma închiderii poziției. Dacă am vândut active în 2021, plătim în 2022 pentru rezultatele de pe întregul an fiscal anterior.

Pierderile fiscale din anii precedenți se raportează de la an la an (timp de 7 ani). Este bine să fie declarate de asemenea, deoarece așa se poate reduce baza de impozitare.

- ***Veniturile din fondurile mutuale administrate de bănci*** *(ex. BT, ING) se declară tot ca venituri din transferul titlurilor de valoare.*
- ***Veniturile din dobânzi și câștiguri rezultate din deținerea titlurilor de stat din România*** *sunt neimpozabile.*
- ***Veniturile din tranzacționarea de criptomonede*** *se încadrează la „Alte venituri”. Mai multe detalii în ghidul elaborat de către ANAF (vezi pag. 34).*

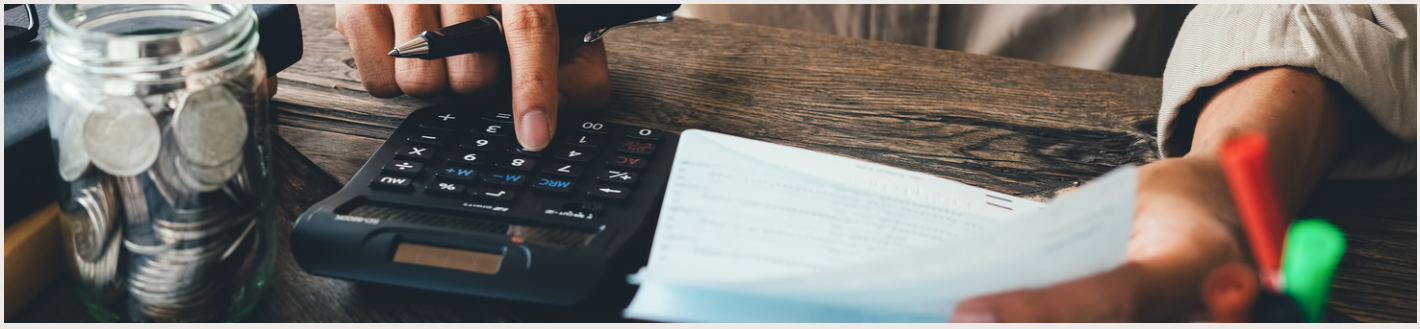

Venituri din tranzacționarea de acțiuni și ETF-uri cu deținere

Ce secțiune alegi în Declarația Unică?

Pentru fiecare țară a emitentului, e necesară o secțiune nouă („Adaugă Venit").

Acțiuni / ETF-uri	
Din România	**Din străinătate**
I.1.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli 9. Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții	**I.2.1. Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate** 7. Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții

Veniturile din tranzacționarea de ETF-uri și acțiuni **emise de rezidenți fiscali străini sunt venituri obținute din străinătate** (de exemplu, dacă vei cumpăra și vinde acțiuni Apple, o companie cu rezidență fiscală în SUA).

Pentru a afla dacă venitul din tranzacționarea unei acțiuni/ETF e obținut din România sau din străinătate, va trebui să iei în considerare **țara de rezidență fiscală a emitentului acțiunii** / **ETF-ului,** și nu bursa unde e listat (ex. Frankfurt), sau rezidența fiscală a brokerului (ex. România).

Cum verificăm țara de rezidență fiscală a emitentului unui ETF sau a unei acțiuni?

- Din fișa ETF-ului.
- Pentru acțiuni, de pe site-ul companiei emitente (*investor information*).

Venituri din tranzacționarea de CFD-uri

Ce secțiune alegi în declarația unică?

Indiciu: se declară la fel ca în cazul acțiunilor și ETF-urilor cu deținere

Venituri din tranzacționarea de CFD-uri	
Din România	**Din străinătate**
I.1.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli 9. Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții	**I.2.1. Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate** 7. Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții

Pentru fiecare țară a emitentului, e necesară o secțiune nouă („Adaugă Venit”).

Cum verificăm țara din care am obținut venitul în cazul CFD-urilor?
În funcție de țara de rezidență fiscală a intermediarului, veniturile din CFD-uri pot fi obținute fie din România, fie din străinătate. Dacă brokerul tău este din România sau are sucursala în România, atunci rezidența fiscală este aici.

SINTEZĂ: VENITURI DIN TRANSFERUL TITLURILOR DE VALOARE

	Venituri din transferul titlurilor de valoare (ex. ETF-uri și acțiuni cu deținere, CFD-uri)
Exemple	**ETF-uri cu deținere și cu acumulare:** VWCE.DE Vanguard FTSE All-World UCITS ETF (Acc EUR) CSPX.UK iShares Core S&P 500 UCITS ETF (Acc USD) **Acțiuni:** WIZZ.UK Wizz Air Holding Plc VOW3.DE Wolkswagen AG NFLX.US Netflix Inc **CFD**: EWU.US iShares MSCI United Kingdom ETF CFD Alte exemple CFD: perechi valutare, mărfuri (petrol, aur, argint etc), acțiuni, indici, obligațiuni
Cât?	• **10% din profit** • **CASS: 10% din plafonul de 12 salarii minime brute, doar dacă veniturile extra-salariale cumulate depășesc plafonul. În 2022, ai de plătit 3060 lei, calculat ca 10% * (2550 lei *12).**
Cum?	Depunere declarație unică **Venituri din România:** I.1.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli 9. Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții **Venituri din străinătate:** I.2.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate 7.Transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și transferul aurului de investiții **Pentru fiecare țară a emitentului, e necesară o secțiune nouă în Declarația Unică, prin click pe „Adaugă Venit”.** 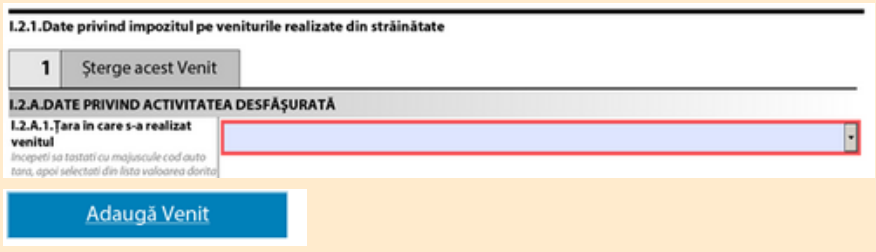

Impozitarea veniturilor din dividende

Dividendele pot fi obținute din acțiuni și ETF-uri cu deținere din România sau din străinătate. Impozitul pe dividende a fost majorat de la 5% la 8%, începând de la 1 ianuarie 2023 (conform OG nr. 16/2022)

- **Dividende din România**: vei plăti 8%, impozitat la sursă. Lucrurile sunt simple. Nu trebuie declarate către ANAF. Compania care plătește dividendele are obligația să rețină, să plătească și să declare impozitul pe dividende.

- **Dividende din străinătate** - vei plăti tot 8% (chiar dacă s-a reținut și impozit la sursă în țara emitentului) și veniturile trebuie declarate de tine. Se încadrează la „Venituri obținute din străinătate”, Se declară suma brută (chiar dacă primești în cont suma deja impozitată în altă țară), iar 8% se aplică sumei brute.

    - **Pentru dividendele obținute din SUA** există posibilitatea reducerii impozitului la sursă prin completarea formularului W-8BEN (detalii în următoarea secțiune). SUA este piața cu cel mai ridicat interes din partea investitorilor din punct de vedere al dividendelor și țara cu una dintre cele mai ridicate cote a impozitului pentru nerezidenți (30%).

    - **Pentru dividende obținute din alte țări decât SUA:** în ceea ce privește posibilitățile de evitare a dublei impuneri, cel mai bine este să iei legătura cu un consultant fiscal sau un reprezentant ANAF.

Atenție! Veniturile din dividende sunt impozabile atât în țara de rezidență fiscală a beneficiarului, cât și în cea a emitentului.

Pentru a evita dubla impunere, se poate aplica **metoda creditului fiscal**, prin scăderea impozitului plătit în străinătate din cel plătibil în România (8%). Dacă este mai mare decât 8%, nu vei mai plăti impozit în România. Pentru mai multe informații privind modalitatea de aplicare a creditului fiscal, îți recomand să iei legătura cu un consultant fiscal de specialitate.

Venituri din dividende

Ce secțiune alegi în declarația unică?

Pentru fiecare țară a emitentului, e necesară o secțiune nouă („Adaugă Venit”).

Dividende	
Din România	**Din străinătate**
Nu se declară, se rețin la sursă.	**I.2.1. Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate** 13. Dividende Notă: Pentru veniturile din SUA, dacă ai completat formularul W-8BEN, se va aplica în Declarația Unică metoda creditului fiscal (10% > 8%), însemnând 0 impozit datorat în România)

Cum verificăm țara din care am obținut veniturile? (țara de rezidență fiscală a emitentului)

- **Din fișa ETF-ului.**
- **Pentru acțiuni, de pe site-ul companiei emitente *(investor information).***

Dividendele din SUA

~~30%~~ → 10%

Veste bună: dacă investești în acțiuni ale unor companii americane ce oferă dividende (ex. Microsoft sau Apple) poți beneficia de un impozit pe dividend reținut în SUA de 10%, în loc de 30%, evitând impozitarea și în România. Cum anume? Trebuie să completezi formularul W-8BEN, prin care demonstrezi că nu ești plătitor de impozite în SUA, și se va aplica o rată mai mică a impozitului, conform convenției existente între SUA și România (sau altă țară cu care SUA are o Convenție de evitare a dublei impuneri[3]).

Atenție! Dacă nu completezi acest formular și nu ești rezident al SUA, impozitul reținut în SUA pentru nerezidenți este de 30%.

Ca o regulă, e important ca formularul să fie completat din timp, înaintea distribuirii dividendului pentru a beneficia de reducerea de impozit (cel mai bine este să verifici cu brokerul la care ai deschis un cont de tranzacționare).

Verifică direct cu brokerul / banca / ANAF cum se poate completa acest formular – de exemplu, brokerul XTB permite completarea lui chiar din platformă și oferă și un ghid cu *screenshot*-uri, pas cu pas.

Recomandare: Pentru a evidenția faptul că ai plătit deja în străinătate acel impozit pe dividende de 10% și a aplica creditul fiscal (datorând astfel 0% impozit în România) completează în Declarația Unică secțiunea *Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate*, bifează *Dividende*, subsecțiunea *Date privind impozitul anual datorat* și bifează *Metoda creditului fiscal.* Dacă vei avea nevoie de ajutor în completarea declarației, întreabă un consultant fiscal sau serviciul de suport dedicat persoanelor fizice al ANAF.

[3] Lista completă a țărilor cu care SUA au semnată o Convenție de evitare a dublei impuneri: https://www.irs.gov/businesses/international-businesses/united-states-income-tax-treaties-a-to-z

SINTEZĂ: VENITURI DIN DIVIDENDE

	Venituri din dividende: ETF-uri și acțiuni cu distribuire de dividende
Exemple	**ETF:** Vanguard FTSE All-World UCITS ETF Distributing (Cod ISIN IE00B3RBWM25) **Acțiuni care distribuie dividende:** AAPLS.US (Apple Inc.) – 0.55% MSFT.US (Microsoft Corp) – 0.80% MU.US (Micron Technology Inc) – 0.25%
Cât?	**Dividende din România:** • **Impozitul pe dividende (8%)** obținute de la companii cu rezidența fiscală în România se reține la sursă (nu se declară de de către beneficiar) **Dividende din străinătate:** • **Impozit reținut în țara respectivă, precum și impozit pe dividende de 8% în România.** • În cazul dividendelor oferite de companii din SUA: **10% reținut în SUA**, prin completarea formularului W-8BEN; aplicarea metodei creditului fiscal în Declarația Unică • Înainte de a cumpăra acțiuni care distribuie dividende al căror emitent e în altă țară decât România sau SUA e bine să verificăm posibilitatea de evitare a dublei impuneri cu brokerul și/sau autoritățile fiscale. **CASS 10% din plafonul de 12 salarii minime brute, doar dacă veniturile cumulate supuse contribuției depășesc acest plafon (**10% * (2550*12)= 3060 lei).
Cum?	Pentru dividendele din România, impozitul se reține la sursă, iar pentru cele din străinătate se va depune Declarația Unică. Veniturile din dividende din străinătate se încadrează la: I.2.1. Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate 13. Dividende **Pentru fiecare țară a emitentului, e necesară o secțiune nouă („Adaugă Venit”).** 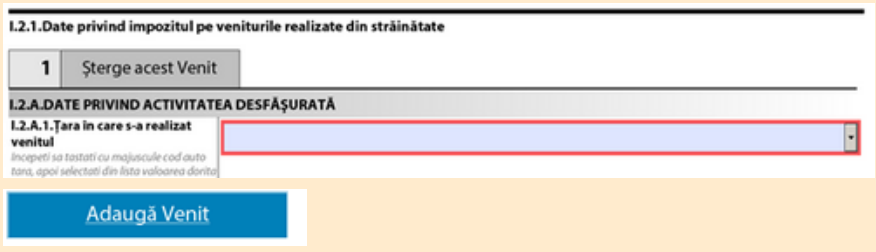

SINTEZĂ FINALĂ

Principalele tipuri de venituri care pot fi obținute la bursă se impozitează astfel:

Tip venit	Impozit
Transferul titlurilor de valoare	Atât pentru veniturile din România, cât și cele obținute din străinătate: • **10% din profit** • CASS doar dacă ai venituri cumulate supuse contribuției de peste 12 salarii minime brute (vei plăti 10% din această sumă-plafon)
Dividende	• **Veniturile obținute din România: 8% (de la 1 ianuarie 2023),** reținut la sursă, nu se declară prin D.U. • **Veniturile obținute din străinătate: 8%,** se declară prin D.U. (chiar dacă s-a reținut și impozit la sursă în țara emitentului). • SUA: prin completarea formular W-8BEN, **10% impozitat la sursă și 0% în România** • CASS doar dacă ai venituri cumulate supuse contribuției de peste 12 salarii minime brute (vei plăti 10% din această sumă-plafon)

Cum îți poți optimiza impozitul?

Regula de bază a compensării: pierderile se pot recupera din câștigurile obținute din același tip de venit (ex. transferul titlurilor de valoare) și din aceeași țară. Creditul fiscal neutilizat se reportează pentru următorii 7 ani.

Exemplu: se pot compensa pierderile generate de vânzarea acțiunilor emise de un emitent din SUA cu ale altui emitent din SUA, chiar dacă sunt tranzacționate prin brokeri diferiți. Câștigul declarat va fi diferența dintre cele două: dacă am câștigat 100 de euro prin tranzacționarea Tesla, dar am pierdut din tranzacționarea Facebook 60 de euro (prin același sau alt broker), voi declara un profit brut de 40 de euro, plătind astfel de un impozit mai mic pe acel câștig.

Reminder: Pentru acțiunile și ETF-urile cu deținere se ia în considerare rezidența fiscală a emitentului, și nu țara bursei unde emitentul este listat sau țara de rezidență a brokerului prin care tranzacționezi.

În cazul CFD-urilor, posibilitatea de compensare depinde de rezidența fiscală a brokerului – de ex., dacă acesta e rezident fiscal român, rezultatele obținute se pot compensa cu cele de realizate prin intermediul unor alți emitenți cu rezidență fiscală în România, pe BVB.

Extra tip: Se poate acorda o bonificație de până la 10% din valoarea impozitului pe venit, reducându-se astfel impozitul datorat. În Declarația unică, se va bifa Secțiunea I.10 dacă există bonificații reglementate prin legea anuală a bugetului de stat. Pentru anul 2022, nu este aplicabilă o bonificație.

DEPUNEREA DECLARAȚIEI UNICE

EXEMPLU, Pas cu pas

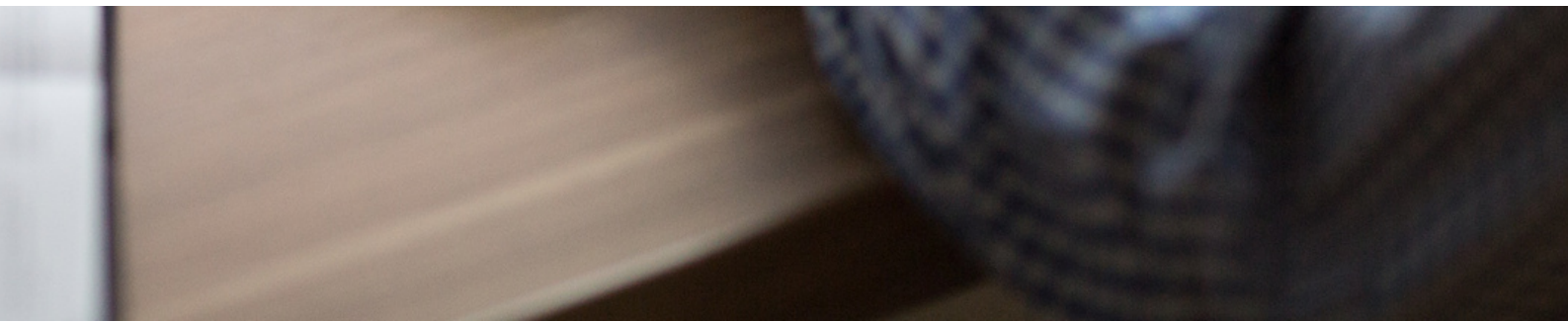

Cum depui Declarația Unică pentru declararea veniturilor?

VALIDEAZA FORMULARUL

ANAF

DECLARAȚIE UNICĂ
privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice

Anexa nr.1
212

Document care conține date cu caracter personal protejate de prevederile Regulamentului (UE) 2016/679

Versiune: A1.0.0/ 05.01.2022 Suma de control:

FORMULAR NEVALIDAT

Semnatura electronica

A. DATE DE IDENTIFICARE A CONTRIBUABILULUI

A.1.Nume | A.2.Inițiala tatălui | A.3.Prenume | A.4.Cod de identificare fiscală (CNP/NIF)

A.5.Adresa

A.6.Telefon | A.7.Fax | A.8. E-mail | A.9.Cont bancar (IBAN)

A.10.Nerezident | A.11.Țara de rezidență | A.12.Cod de identificare fiscală din străinătate

Incepeți să tastați cu majuscule cod auto țara, apoi selectați din lista valoarea dorita

B. DATE PRIVIND SECTIUNILE COMPLETATE *)

*) Bifați căsuța corespunzătoare secțiunii pe care doriți să o completați. Trebuie să bifați cel puțin o căsuță!

CAPITOLUL I. DATE PRIVIND IMPOZITUL PE VENITURILE REALIZATE ȘI CONTRIBUȚIILE SOCIALE DATORATE

PENTRU ANUL 2021

Declarație rectificativă privind Capitolul I

Se bifează în cazul rectificării Capitolului I.
Dacă se rectifica doar acest capitol, atunci Capitolul II nu se completează.

SECȚIUNEA I.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din România

SUBSECȚIUNEA I.1.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli — Salt la secțiune

SUBSECȚIUNEA I.1.2 Date privind impozitul pe veniturile din activități independente realizate din România, impuse pe bază de norme de venit în cazul contribuabililor care au început activitatea în luna decembrie a anului de impunere — Salt la secțiune

SUBSECȚIUNEA I.1.3 Date privind impozitul pe veniturile din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuințe proprietate personală, impuse pe baza normelor de venit — Salt la secțiune

SECȚIUNEA I.2: Date privind veniturile realizate din străinătate

SUBSECȚIUNEA I.2.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate — Salt la secțiune

SUBSECȚIUNEA I.2.2 Date privind contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate pentru venituri asimilate salariilor pentru activitatea desfășurată în străinătate — Salt la secțiune

SECȚIUNEA I.3 Date privind contribuția de asigurări sociale (CAS) și contribuția de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorate

SUBSECȚIUNEA I.3.1 Date privind contribuția de asigurări sociale(CAS) datorată — Salt la secțiune

SUBSECȚIUNEA I.3.2 Date privind contribuția de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorată — Salt la secțiune

SECȚIUNEA I.4 Stabilirea impozitului anual datorat pe venitul net anual impozabil realizat din activități independente și drepturi de proprietate intelectuală, impuse în sistem real — Salt la secțiune

Unde: Se poate depune în Spațiul Privat Virtual (SPV) sau platforma e-guvernare.ro.

Termen: 25 mai

Pentru depunerea declarației, te încurajez să îți creezi un cont în Spațiul Privat Virtual oferit de ANAF, dacă nu ai unul deja. De aici vei putea coordona tot ceea ce ține de relația cu autoritățile fiscale din România, iar procesul de înregistrare poate fi realizat în momentul de față 100% online.

În continuare, voi detalia procesul de înregistrare și de depunere a Declarației Unice (Formularul 212) în SPV, cu titlu de exemplu, astfel încât atunci când deschizi pentru prima dată acest document, să ai câteva repere.

Pas 1: Înregistrare

www.anaf.ro
În partea dreaptă, sus, dacă dai click pe SPV, vor apărea opțiunile de mai jos. Alegi „Înregistrare în Spațiul Privat Virtual”, iar ulterior, „Înregistrare utilizatori persoane fizice”. Dacă deja ai un cont, poți să te autentifici direct(„Autentificare utilizator”)

Pas 2: Aprobarea contului

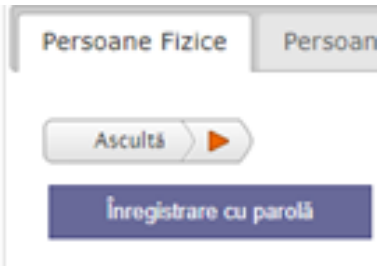

Confirmarea contului se poate face 100% online, prin alegerea opțiunii „Identificare vizuală on-line (sistem video)”. Alternativ, se poate merge cu un cod la sediul ANAF pentru activare – selectând opțiunea „Aprobare la ghișeu”. Procesul de indentificare video va implica prezentarea actului de identitate prin intermediul camerei video, evitând astfel o deplasare fizică la sediu.

Pas 3: Descărcarea declarației

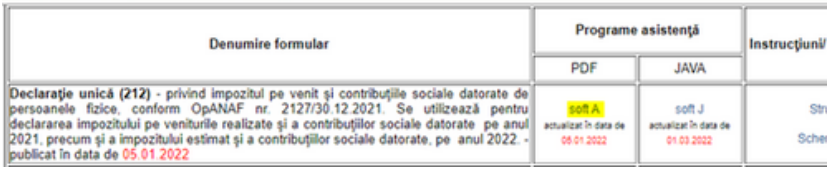

Declarația unică actualizată pe 2022 (pentru veniturile din 2021) se descarcă de aici.

Documentul se deschide preferabil cu Adobe Acrobat Reader – cel mai probabil, în browser nici nu se va încărca. Adobe poate fi descărcat gratuit de aici.

Pas 4: Completarea declarației

Declarația se va completa offline, în Adobe.
Exemplu:Pentru veniturile obținute din România, se completează datele personale și Subsecțiunea I.1.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli, iar pentru veniturile obținute din străinătate, Subsecțiunea I.2.1 Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate.

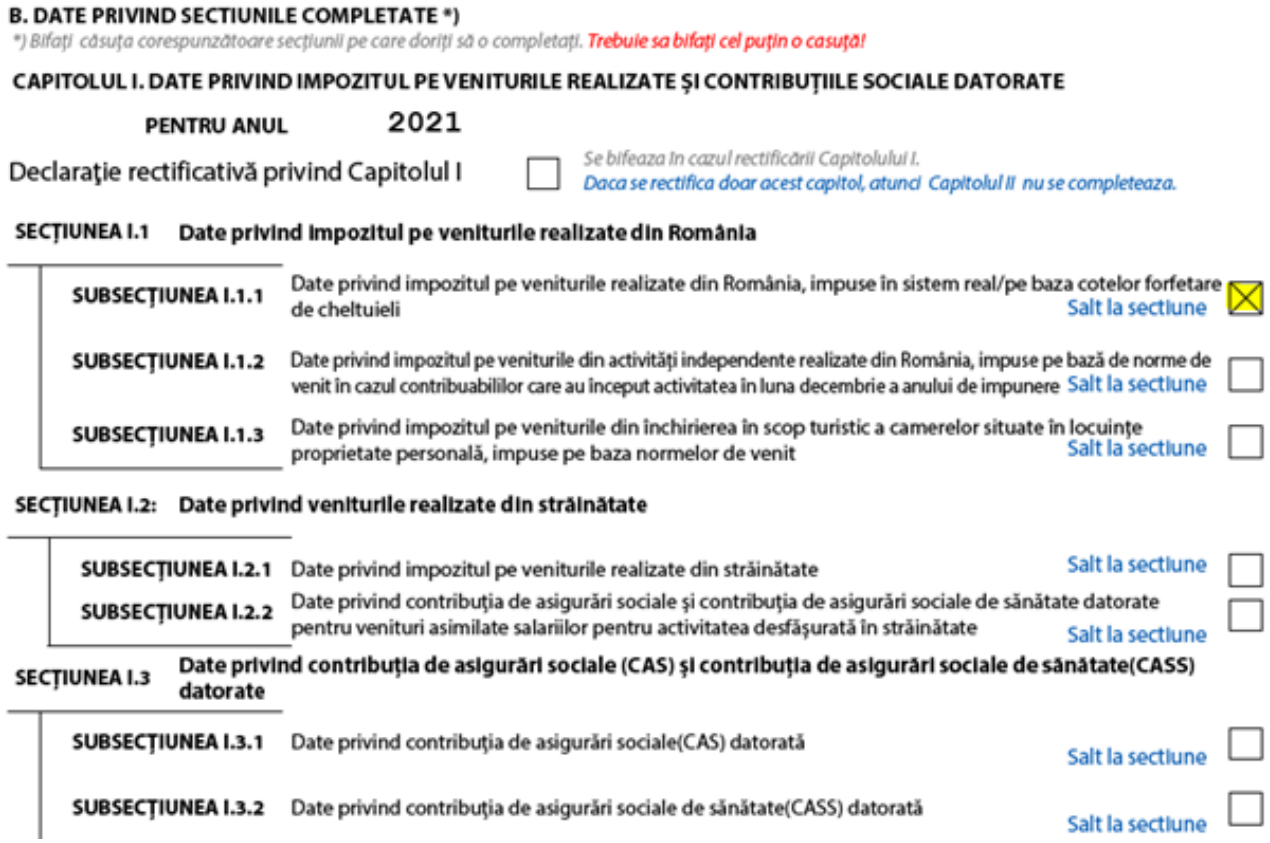

B. DATE PRIVIND SECTIUNILE COMPLETATE *)

**) Bifaţi căsuţa corespunzătoare secţiunii pe care doriţi să o completaţi. Trebuie sa bifaţi cel puţin o casuţă!*

CAPITOLUL I. DATE PRIVIND IMPOZITUL PE VENITURILE REALIZATE ŞI CONTRIBUŢIILE SOCIALE DATORATE

PENTRU ANUL 2021

Declaraţie rectificativă privind Capitolul I ☐ *Se bifeaza in cazul rectificării Capitolului I. Daca se rectifica doar acest capitol, atunci Capitolul II nu se completeaza.*

SECŢIUNEA I.1 **Date privind impozitul pe veniturile realizate din România**

SUBSECŢIUNEA I.1.1	Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli Salt la sectiune	☒
SUBSECŢIUNEA I.1.2	Date privind impozitul pe veniturile din activităţi independente realizate din România, impuse pe bază de norme de venit în cazul contribuabililor care au început activitatea în luna decembrie a anului de impunere Salt la sectiune	☐
SUBSECŢIUNEA I.1.3	Date privind impozitul pe veniturile din închirierea în scop turistic a camerelor situate în locuinţe proprietate personală, impuse pe baza normelor de venit Salt la sectiune	☐

SECŢIUNEA I.2: **Date privind veniturile realizate din străinătate**

SUBSECŢIUNEA I.2.1	Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate Salt la sectiune	☐
SUBSECŢIUNEA I.2.2	Date privind contribuţia de asigurări sociale şi contribuţia de asigurări sociale de sănătate datorate pentru venituri asimilate salariilor pentru activitatea desfăşurată în străinătate Salt la sectiune	☐

SECŢIUNEA I.3 **Date privind contribuţia de asigurări sociale (CAS) şi contribuţia de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorate**

SUBSECŢIUNEA I.3.1	Date privind contribuţia de asigurări sociale(CAS) datorată Salt la sectiune	☐
SUBSECŢIUNEA I.3.2	Date privind contribuţia de asigurări sociale de sănătate(CASS) datorată Salt la sectiune	☐

Notă: Secțiunea I.4. se completează doar pentru venituri din activități independente și din drepturi proprietate intelectuală.

Exemplu: venituri realizate din România

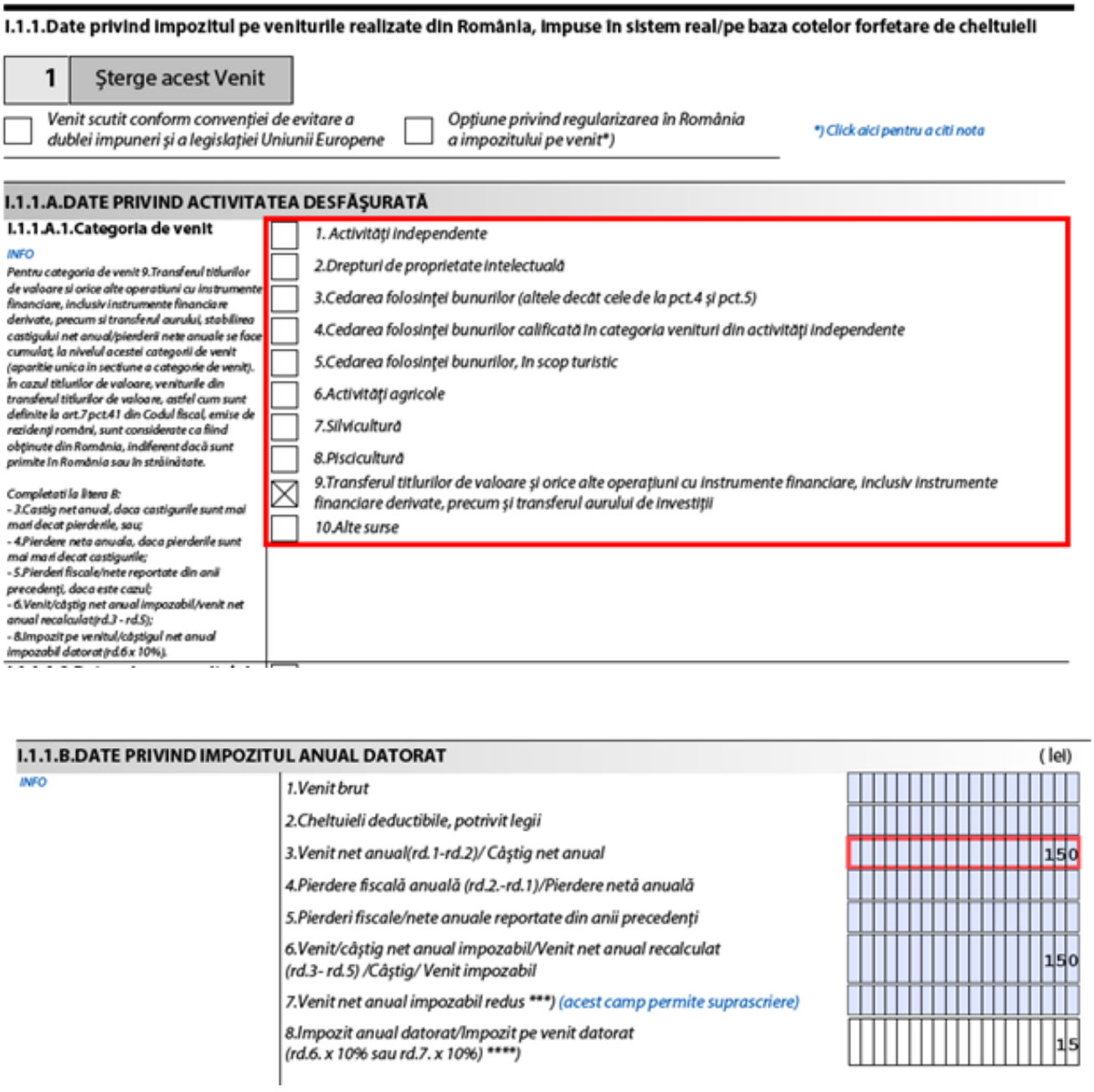

I.1.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din România, impuse în sistem real/pe baza cotelor forfetare de cheltuieli

1 Şterge acest Venit

☐ Venit scutit conform convenţiei de evitare a dublei impuneri şi a legislaţiei Uniunii Europene

☐ Opţiune privind regularizarea în România a impozitului pe venit*)

*) Click aici pentru a citi nota

I.1.1.A.DATE PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂŞURATĂ

I.1.1.A.1.Categoria de venit

INFO

Pentru categoria de venit 9.Transferul titlurilor de valoare si orice alte operatiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum si transferul aurului, stabilirea castigului net anual/pierderii nete anuale se face cumulat, la nivelul acestei categorii de venit (aparitie unica in sectiune a categorie de venit). In cazul titlurilor de valoare, veniturile din transferul titlurilor de valoare, astfel cum sunt definite la art.7 pct.41 din Codul fiscal, emise de rezidenţi români, sunt considerate ca fiind obţinute din România, indiferent dacă sunt primite în România sau în străinătate.

Completati la litera B:
- 3.Castig net anual, daca castigurile sunt mai mari decat pierderile, sau;
- 4.Pierdere neta anuala, daca pierderile sunt mai mari decat castigurile;
- 5.Pierderi fiscale/nete reportate din anii precedenţi, daca este cazul;
- 6.Venit/câştig net anual impozabil/venit net anual recalculat(rd.3 - rd.5);
- 8.Impozit pe venitul/câştigul net anual impozabil datorat(rd.6 x 10%).

☐ 1. Activităţi independente
☐ 2.Drepturi de proprietate intelectuală
☐ 3.Cedarea folosinţei bunurilor (altele decât cele de la pct.4 şi pct.5)
☐ 4.Cedarea folosinţei bunurilor calificată în categoria venituri din activităţi independente
☐ 5.Cedarea folosinţei bunurilor, în scop turistic
☐ 6.Activităţi agricole
☐ 7.Silvicultură
☐ 8.Piscicultură
☒ 9.Transferul titlurilor de valoare şi orice alte operaţiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum şi transferul aurului de investiţii
☐ 10.Alte surse

I.1.1.B.DATE PRIVIND IMPOZITUL ANUAL DATORAT (lei)

INFO

1.Venit brut	
2.Cheltuieli deductibile, potrivit legii	
3.Venit net anual(rd.1-rd.2)/ Câştig net anual	150
4.Pierdere fiscală anuală (rd.2.-rd.1)/Pierdere netă anuală	
5.Pierderi fiscale/nete anuale reportate din anii precedenţi	
6.Venit/câştig net anual impozabil/Venit net anual recalculat (rd.3- rd.5) /Câştig/ Venit impozabil	150
7.Venit net anual impozabil redus ***) (acest camp permite suprascriere)	
8.Impozit anual datorat/Impozit pe venit datorat (rd.6. x 10% sau rd.7. x 10%) ****)	15

Exemplu: venituri realizate din străinătate

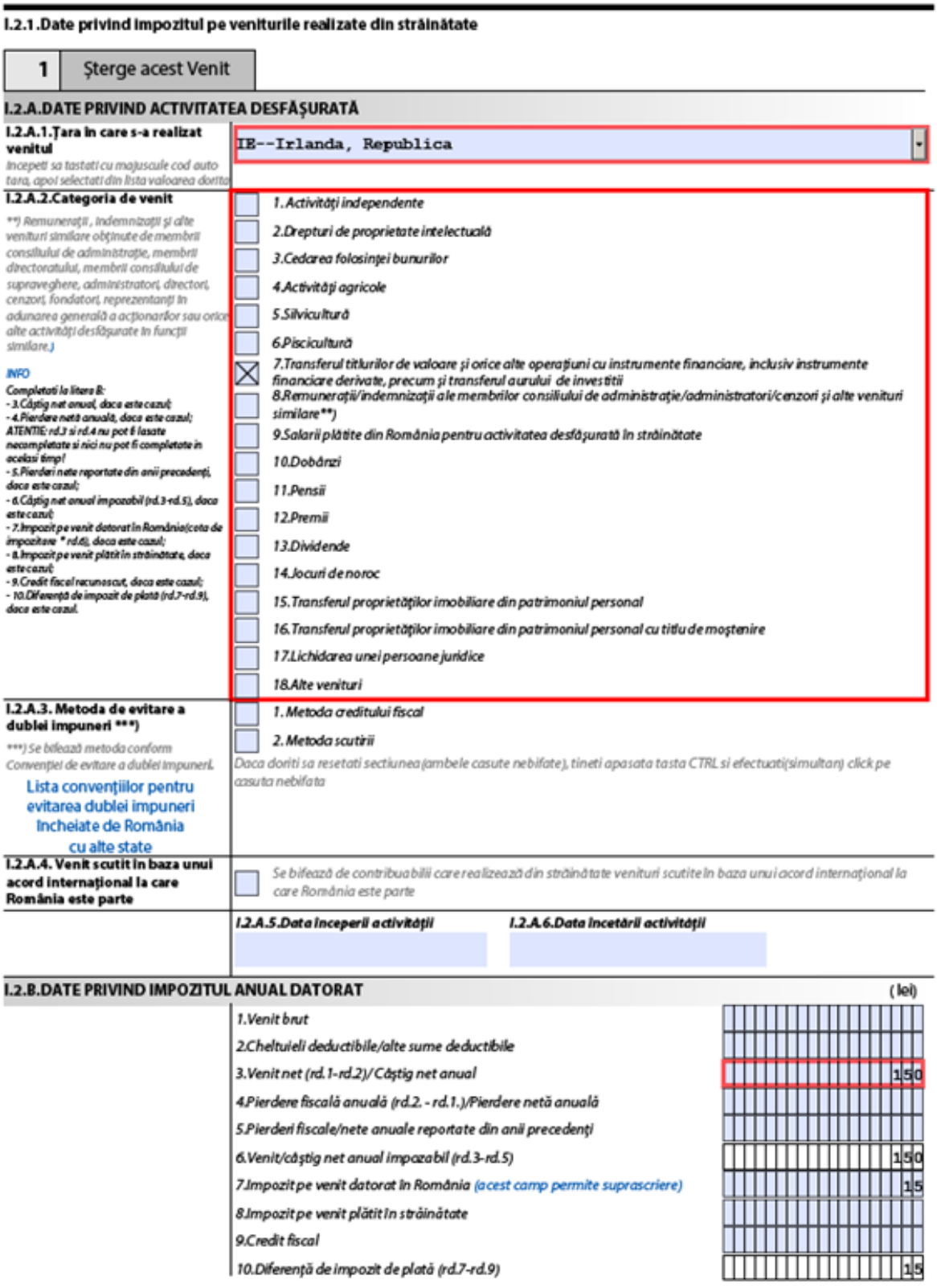

I.2.1.Date privind impozitul pe veniturile realizate din străinătate

1 | Şterge acest Venit

I.2.A.DATE PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂŞURATĂ

I.2.A.1.Ţara în care s-a realizat venitul
Începeţi să tastaţi cu majuscule cod auto ţara, apoi selectaţi din lista valoarea dorită
IE--Irlanda, Republica

I.2.A.2.Categoria de venit
**) Remuneraţii, indemnizaţii şi alte venituri similare obţinute de membrii consiliului de administraţie, membrii directoratului, membrii consiliului de supraveghere, administratori, directori, cenzori, fondatori, reprezentanţi în adunarea generală a acţionarilor sau orice alte activităţi desfăşurate în funcţii similare.)

INFO
Completaţi la litera B:
- 3.Câştig net anual, daca este cazul;
- 4.Pierdere netă anuală, daca este cazul;
ATENŢIE: rd.3 si rd.4 nu pot fi lasate necompletate si nici nu pot fi completate în acelaşi timp!
- 5.Pierderi nete reportate din anii precedenţi, daca este cazul;
- 6.Câştig net anual impozabil (rd.3-rd.5), daca este cazul;
- 7.Impozit pe venit datorat în România(cota de impozitare * rd.6), daca este cazul;
- 8.Impozit pe venit plătit în străinătate, daca este cazul;
- 9.Credit fiscal recunoscut, daca este cazul;
- 10.Diferenţă de impozit de plată (rd.7-rd.9), daca este cazul.

- [ ] 1.Activităţi independente
- [ ] 2.Drepturi de proprietate intelectuală
- [ ] 3.Cedarea folosinţei bunurilor
- [ ] 4.Activităţi agricole
- [ ] 5.Silvicultură
- [ ] 6.Piscicultură
- [x] 7.Transferul titlurilor de valoare şi orice alte operaţiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum şi transferul aurului de investiţii
- [ ] 8.Remuneraţii/indemnizaţii ale membrilor consiliului de administraţie/administratori/cenzori şi alte venituri similare**)
- [ ] 9.Salarii plătite din România pentru activitatea desfăşurată în străinătate
- [ ] 10.Dobânzi
- [ ] 11.Pensii
- [ ] 12.Premii
- [ ] 13.Dividende
- [ ] 14.Jocuri de noroc
- [ ] 15.Transferul proprietăţilor imobiliare din patrimoniul personal
- [ ] 16.Transferul proprietăţilor imobiliare din patrimoniul personal cu titlu de moştenire
- [ ] 17.Lichidarea unei persoane juridice
- [ ] 18.Alte venituri

I.2.A.3. Metoda de evitare a dublei impuneri ***)
***) Se bifează metoda conform Convenţiei de evitare a dublei impuneri.
Lista convenţiilor pentru evitarea dublei impuneri încheiate de România cu alte state

- [ ] 1.Metoda creditului fiscal
- [ ] 2.Metoda scutirii

Daca doriti sa resetati sectiunea (ambele casute nebifate), tineti apasata tasta CTRL si efectuati(simultan) click pe casuta nebifata

I.2.A.4. Venit scutit în baza unui acord internaţional la care România este parte
- [ ] Se bifează de contribuabilii care realizează din străinătate venituri scutite în baza unui acord internaţional la care România este parte

I.2.A.5.Data începerii activităţii
I.2.A.6.Data încetării activităţii

I.2.B.DATE PRIVIND IMPOZITUL ANUAL DATORAT (lei)

1.Venit brut	
2.Cheltuieli deductibile/alte sume deductibile	
3.Venit net (rd.1-rd.2)/Câştig net anual	150
4.Pierdere fiscală anuală (rd.2. - rd.1.)/Pierdere netă anuală	
5.Pierderi fiscale/nete anuale reportate din anii precedenţi	
6.Venit/câştig net anual impozabil (rd.3-rd.5)	150
7.Impozit pe venit datorat în România (acest camp permite suprascriere)	15
8.Impozit pe venit plătit în străinătate	
9.Credit fiscal	
10.Diferenţă de impozit de plată (rd.7-rd.9)	15

Pas 5: Semnarea Declarației

În Adobe, trebuie setată și aplicată o semnătură electronică (accesând Tools – Certificates). Aceasta se creează cu ajutorul unei parole.

Pas 6: Depunerea Declarației

După activarea contului în Spațiul Virtual Privat, declarația se poate depune accesând: https://declunica.anaf.ro. După ce o urci pe site, vei primi o confirmare că este validă sau o atenționare că declarația conține erori.

Pas 7: Plata

Plata sumei se poate face tot din SPV, în secțiunea Plăți Creanțe. Ține cont că va dura o perioadă până la actualizarea sumelor datorate în cont.

FINISH: Te poți bucura de veniturile tale din investiții fără să mai ai grija fiscalității!

Resurse în plus despre impozitarea veniturilor

Explicațiile oferite în acest ghid sunt pur informative. Dacă întâmpini dificultăți în luarea unei decizii legate de obligațiile tale fiscale, cel mai bine este să te consulți cu un consultant fiscal autorizat sau un asistent al ANAF.

Telefon asistență persoane fizice ANAF (gratuită): **031 403 91 60**, conform programului de mai jos:

Luni - Joi: 8.30 - 16.30
Vineri: 8.30 - 14.30.

Ghiduri ANAF

Declarația Unică

- Broșură explicativă – Declarația Unică 2022: https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Declaratia_unica_2022.pdf

Compensare

- **Broșură privind compensarea obligațiilor fiscale:** https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Brosura_compensare_2019.pdf

Venituri din străinătate

- **Ghid fiscal al contribuabililor care au obligația de declarare a veniturilor realizate din străinătate:** https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Ghid_strainatate_2021_23122021.pdf

NFT, criptomonede, postări social media

- **Broșură privind tratamentul fiscal al veniturilor obținute de persoanele fizice din postări realizate pe diferite rețele de socializare:** https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Brosura_FB_2021.pdf
- **Broșură privind tratamentul fiscal al veniturilor realizate de persoanele fizice din tranzacționarea jetoanelor nefungibile (NFT - non-fungible token):** https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Brosura_NFT_2021.pdf
- **Broșură privind tratamentul fiscal al veniturilor realizate de persoanele fizice din transferul de monedă virtuală:** https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentaContribuabili_r/Brosura_Criptomonede_2021.pdf

Aceste ghiduri reprezintă o selecție a celor mai utile resurse puse la dispoziție de către ANAF privind impozitarea veniturilor din investiții. Dacă informația pe care o cauți nu se regăsește aici, lista completă a ghidurilor publicate poate fi consultată aici:

- **Colecția întreagă de ghiduri ANAF:** https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/asistenta_contribuabili/servicii_oferite_contribuabililor/ghiduri_curente

Mult succes!

